
Bu eser, Ehlibeyt dostu ADNAN
SÜRMEĒİ ve ailesi tarafından
İmam Rıza (a.s) ihsanı olarak
bastırılmıştır

Kevser Suresi:

Rahman, Rahim Allah'ın Adıyla
"Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.
Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır."

İRAN ZİYARETLERİ

Meşhed ve Kum

Hazırlayan:
Cafer BENDİDERYA

3

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

KEVSER

Kevser Yayınları: 125

Kitabın Adı: İran Ziyaretleri

Hazırlayan: Cafer Bendiderya

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Hasan Başbuğ

Baskı: Akademi

Basım No: 1 / Ağustos 2007

ISBN: 978-975-6640-87-6

İsteme Adresi

Kevser Basın Yayın Ltd. Şti.
Horhor cad. Eren Apt. No: 78 / 4
Fatih – İSTANBUL
Tel: 0212 – 534 35 28

Faks: 0212 – 631 36 01

İÇİNDEKİLER

Giriş	7
Ziyaretin Hikmeti	7
Ziyaret ve Faydaları	8
Ziyaret Adabı	15
İmam Rıza'nın (a.s) Hayatı	26
İmam Rıza'nın (a.s) Ahlakı	27
İmam'ın Münazaraları	36
İmam Rıza'nın Bazı Sorulara Cevabı	41
İmam Rıza'nın (a.s) Şehadeti	45
İmam Rıza'dan (a.s) Bazı İnci Sözler	46
İmam Rıza (a.s) Ziyaretinin Fazileti	48
İmam Rıza (a.s) Nasıl Ziyaret Edilir?	53
Giriş İzni Duası	58

Giriş İzni Duası.....	60
İmam Rıza'ya (a.s) Salavat.....	102
Veda Ziyareti.....	103
İmamzadelerin Ziyareti	105
a) Hz. Fatıma-ı Masume.....	105
Hz. Masume'nin Ziyareti.....	114
b) İmamzade Abdulazim.....	124
Abdulazim'in (a.s) Ziyareti.....	127
c) İmamzade Hamza	124
Müminlerin Kabirlerini Ziyaret.....	138
Cemkeran Mescidi	148
Câmia Ziyareti	156
Kumeyl Duası	160
Kumeyl Duası'nın Anlamı.....	173
Teveşül Duası	186
Teveşül Duasının Anlamı	193
İmam Mehdi'ye Dua.....	199

GİRİŞ

Ziyaretin Hikmeti

Şüphesiz İslâm dini sevgi ve güzellik dinidir. Güzellik ve sevgi adına ne varsa Yüce İslâm dininin onunla ilgili bir buyruğu vardır. Kalpte olan sevgi ve aşk genelde bir şekilde dışarıya yansır, açığa çıkar. İnsan yapısı böyledir. Bundan herkesten önce kişinin kendisi haz alır; sevgi ve muhabbetin muhatabı canlı bir varlık ise o da buna karşılık verir.

Sevgiyi ibraz etmenin yollarından birisi, ziyarettir. Ziyaretlerin başında canımızdan ve sahip olduğumuz tüm değerlerden daha üstün olan din önderlerimizin, peygamberlerin, Ehlibeyt'in ve Allah'ın veli kullarının ziyareti gelir. Ölüleri bile ziyaret etmek, onları anmakla ilgili büyük sevap ve mükafatlar vaat edilmiştir. Ö-

zellikle şehitleri ziyaret etmek tavsiye edilmiştir. Onlar bizim ziyaretimizden, ettiğimiz dualardan ve tevessüllerden haberdardırlar. Bunun içindir ki İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:

Bizi şehit olduktan sonra ziyaret eden kimse, hayatta iken bizi ziyaret etmiş gibi olur.

Ziyaret ve Faydaları

Peygamberlerin, Ehlibeyt'in ve Allah'ın veli kullarının mübarek mezarlarını ziyaret, şevkten kaynaklanan görüşme ve görüşme şevkidir; ziyaretçi Ehlibeyt önderleriyle ile görüşmeye sərbırsızlanan kimsedir.

Allah'ın mübarek kullarını ziyaret etmek, onların muhabbet çeşmesinde gönlü yıkamak ve onların velayet rüzgarının ruhta esmesidir; ziyaret, bilincin nişanesi ve daha fazla bilinç kazanmak için atılan adımdır.

Ziyaret, nefsi temizlemek, ruhu arındırmak için bir vesile ve nefsi muhasebe etmek için uygun bir ortamdır.

Ziyaret, risalet ücretini ödemek için atılan bir

adımdır; çünkü ziyaret Ehlibeyt'e olan sevginin ifadesidir. **"De ki: Ben buna (risaletime) karşı Ehlibeytime sevgi dışında sizden hiç bir ücret istemiyorum."**¹

Ziyaret, masum imamla yeniden biat etmek, ona bağlı olduğunu bildirmek, batıl olan her şeyden uzak duracağını ilân etmek, hak cephesinde yer almak ve safını belirlemektir; çünkü ziyaret, ziyaret edilen Allah'ın veli kulu ile dost olanla dost ve ona düşman olanla, babası, kardeşi ve evladı dahi olsa düşman olacağına dair ahitleşmedir: *"Ben, siz (Ehlibeyt)le barış halinde olanla barış halindeyim ve sizinle savaşanla savaşmaktayım."*²

Ziyaret, ahdine vefa etmektir. Çünkü imamın, kendi dost ve takipçilerinin üzerinde ahdi (ve hakkı) vardır. Ehlibeyt İmamları'nın sekizincisi İmam Rıza şöyle buyurmuştur:

Her imamın, dostları ve Şiîleri üzerinde bir ahdi (hakkı) vardır; onların kabirlerini ziyaret etmek, o ahde tamamen sadık kal-

---

1- Şura/23.

2- Âşura ziyareti.

mak ve haklarını iyi bir şekilde yerine getirmektir.¹

Ziyaret, nur kaynağından daima nur almak ve ilahi feyz vasıtası olandan feyz talep etmektir, "Eğer Allah'ın hücceti olmasaydı yer kendi ehlini yutardı."

Ziyaret, fakir ve aciz insanın, gaybî hazineyle ilişkisi olan kerim ve cömert bir kimsenin türbesinde feyiz ve marifet kazanmasıdır. Günahkâr ve pişman olan insanın, Allah katında haysiyet ve değeri olan kutlu zata tevessül edip, onu Allah katında şefaatchi kılmasıdır.

Ziyaret, zahiri ve batini bir hicrettir; kalbi aşk ateşiyle tutuşup yanan ve başını koltuğuna alarak yolları kat edip bütün kötülük ve günahlardan iyilik ve itaate doğru hicret eden bir kimsenin bütün ilahi değerlerin simgesi olan sevgilisinin mezarına gitmesidir.

Ziyaret, Hz. Peygamber ve Ehlibeyt'in yüce makamlarının bilincini taşımak ve Ehlibeyt'le beraber, onların yanında ve safında yer almaktır; zira; İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:

1- Biharu'l-Envar, c.100, s.116.

Bilin ki kim, Allah'ın farz kıldığı hakkımı ve itaatimi tanıdığı halde beni ziyaret ederse, ben ve babalarım kıyamet günü onun şefaathçileri oluruz.¹

Bir rivayette şöyle geçer:

İmam Rıza'nın (a.s) hakkını tanımak; onun itaati farz olan bir imam olduğunu bilmek ve onun garip ve şehit olduğuna yakın etmektir.²

Ziyaret, tufanlı bir okyanusta kurtuluş gemisine binmek ve karanlıklarda hidayet ışığına sarılmaktır: *"Ehlibeytim Nuh'un gemisine benzer; ona binen kurtulur, onu terk eden ise boğulur.."*³

Ziyaret, sırat-ı müstakimi kat etmek için güç almak ve upuzun bir yolculuk için azık toplamaktır.

Ziyaret, gaflet uykusundan uyanmak için söylenen zikirdir, cehaleti gidermek için yapılan anmadır ve yine ilahi emanetin yükünü yüklenmedeki ağır sorumluluğu hatırlamaktır ve Hz.

---

1 - Men La Yahzuruhu'l-Fakih, c. 2, s. 584 .

2 - Uyunu Ahbari'r-Rıza, c.2, s.259.

3 - Şaban ayı dualarından.

Peygamber ve Ehlibeyt'in onca yiğitlik ve mücadelelerini, mazlumiyet ve şehadetlerini hatırlayarak onlardan ders ve ibret almaktır.

Ziyaret, yolculuk zorluğunu katlanarak ruhu ferahlandırmak, ilahi şiarları yüceltmek ve gönüllerin takvasının nişanesidir: "**Kim Allah'ın şiarlarını yüceltirse, şüphesiz bu, kalplerin takvasındandır.**"¹

Ziyaret, Allah'ın salih kullarının kadrini bilmek ve o nimetlerden dolayı Allah'a şükretmektir.

Ziyaret, ilahi bir örneği sürekli kalpte yaşatmak ve ona uymaktır.

Ziyaret, sultanların zalimane siyasetlerine bir nevi itiraz etmek, zulme karşı çıkmak ve ayaklanmadır; zalim yöneticiyi reddetmek ve hak öndere ve Allah'ın ipine sınımsız sarılmaktır.

Ziyaretçi de ârif bir mümin, tövbe eden bir Ehlibeyt dostu, sahnede hazır olan bir Müslüman, tüm organları zikreden bir fedakâr, savaş eri olan bir mücahid, takvalı bir muvahhid, ve zorbalara başkaldıran bir inkılapçıdır. Velayet ve imamet aşığı olan, canını ve malını tehlikeye

---

1 - Hac/32.

atarak evini-barkını, şehir ve diyarını terk edip yolculuk zahmetine katlanarak, iştiyaklı bir kalp ve ümitli bir halle gelip Allah'ın velisinin huzurunda hazır olmak, ondan basiret ve marifet alarak tevhidin doğru yolunda hareket etmek, Kitap ve Allah Resulü'nün (s.a.a) soyundan olan Ehlibeyt'ine sarılarak insani kemal ve Allah'a yakınlık olan nihâî amaç ve hedefe ulaşmak için yol kat eden kimsedir.

Ziyaret; masum imamların kutsal türbesinde aşıkane bir şekilde bulunmak ve onlarla manevi bir görüşme yapmaktır.

Ziyaret; Allah'ın feyz ve rahmetini kullarına ulaştırmada vasıta olan Allah'ın hüccetleri ile kalbi bir ilişki kurmaktır.

Ziyaret; din önderlerine biat etmek ve fedakârlık ve şahadet anılarını diri tutmaktır.

Ziyaret; Allah velilerinin şahadetiyle isim ve hedeflerinin unutulmamasını ilan etmektir.

Allah Teala'dan cümlemize Peygamberler ve Ehlibeyt önderlerinin üzerimizdeki haklarının bilincinde olarak şuurlu bir ziyareti cümlemize nasip etmesini niyaz ediyorum.

Rabbimiz! Habib'in Hz. Muhammed'in (s.a.a) ve Ehlibeyt'inin hürmetine bu çalışmayı bizden kabul eyle ve mahşer-i kübrada bizi onların şefaatine nail eyle.

ZİYARET ADABI

Ziyaret adabı oldukça fazladır; biz burada onlardan sadece bazılarını değiniyoruz:

1- Ziyaret yolculuğuna çıkmadan önce gusül almak.

2- Boş ve yararsız şeyler konuşmamak ve yolda tartışmamak.

3- Her imamı ziyaret etmek için ayrı bir gusül etmek ve nakledilen duaları okumak.

4- Büyük ve küçük abdestten temizlenmek.

5- Temiz, yeni ve beyaz elbiseler giymek.

6- Türbeye gidildiğinde küçük adımlar atmak, yavaş ve vakarla, huzu ve huşu içerisinde hareket etmek, başı aşağı dikmek, yukarıya ve etrafa bakmamak.

7- İmam Hüseyin'in (a.s) ziyareti dışında diğer yerlerde güzel koku sürmek.

8- Mübarek türbeye giderken zikir, hamd, tespih ve tehlil (La ilâhe illellah demek)le meşgul olmak ve Hz. Muhammed (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine salat ve selâm göndermek.

9- Türbenin kapısında durarak giriş izni duasını okumak, o türbenin sahibinin makam ve mevkisinin azamet ve yüceliğini düşünmek, huzu ve huşu kazanmaya çalışmak, kendi halini, onlara veya onların ilgi duydukları kimselere karşı kusurlarını düşünmek... Gerçekten kendisine bakarsa ayakları hareket etmez; kalbi korkar ve gözleri ağlar olur. Bu, aslında ziyaret adabının özüdür.

Bu konuda *Biharu'l-Envar* kitabının Uyunu'l-Mu'cizat bölümünde kaydettiği bir rivayeti nakletmemiz yerinde olacaktır.

O rivayet de şöyledir: Şii'lerden olan İbrahim Cemmal, bir gün Ali b. Yaktin'in huzuruna çıkmak istedi. İbrahim sıradan bir deveciydi; Ali b. Yaktin ise Harun Reşid'in veziriydi. Görünüşte İbrahim'in Ali b. Yaktin'in huzuruna çıkabilecek seviyede olmadığından onu engelledi. O yıl Ali b. Yaktin Hacc'a gitti. Bu yolculuğunda Medine'de İmam Musa b. Cafer'in (a.s) huzuruna çık-

mak istedi; fakat İmam (a.s) onu huzuruna kabul etmedi. İkinci gün İmam'ın (a.s) evinin dışında o hazreti ziyaret ederek, "Efendim! Suçum neydi, neden içeri girmeme müsaade etmediniz?" diye arzetti.

İmam, "Çünkü sen kardeşin İbrahim Cemmal'ı içeri kabul etmedin ve İbrahim seni affetmedikçe Allah Teala senin çabanı kabul etmekten sakındı." buyurdu.

Ali, "Ey efendim! Şimdi ben İbrahim'i nereden bulayım? Ben Medine'deyim, o ise Kufe'de!" dedi. Bunun üzerine İmam (a.s) buyurdu ki: *"Akşam olunca hiç kimse fark etmeden gizlice Bâki mezarlığına git. Orada eyerlenmiş bir deve bulacaksınız. O deveye binerek Kufe'ye git."*

Akşam olunca Ali b. Yaktin Kufe'ye gitti; o deveye binerek çok kısa bir zaman içerisinde İbrahim Cemmal'ın evine ulaştı. Deveyi yatırarak kapıyı çaldı. İbrahim'in içeriden, "Kimsin sen?" diye sorması üzerine, "Ali b. Yaktin'im" cevabını verdi. İbrahim hayretle, "Ali b. Yaktin'in benim evimin kapısında ne işi var?!" diye sordu. Ali b. Yaktin, "dışarı çık; büyük bir problemim var" dedi ve içeri girmesine müsaade etmesi için onu

yemine verdi. İçeri girince, "Ey İbrahim! Sen beni affetmediğin müddetçe efendim benim amelimi kabul etmekten çekindi." İbrahim, "Allah bağışlasın seni" dedi. Bunun üzerine Ali yüzünü toprağa bırakarak ayağını yüzüne bırakması ve ayağının altını yüzüne sürmesi için onu yemine verdi. İbrahim bu işten çekindiyse de Ali b. Yaktin ısrar etti. Sonunda İbrahim ayağını Ali b. Yaktin'in yüzüne bırakarak ayağının altını yüzüne sürdü. Ali b. Yaktin "Allah'ım şahit ol" dedi. Sonra dışarı çıkarak o deveye binerek aynı gece Medine'ye geri döndü. Deveyi İmam Musa b. Cafer'in evinin önünde yatırdı. İmam'ın (a.s) yanına varması için kendisine izin verildi ve İmam (a.s) da onu kabul etti.

Bu rivayetten kardeş haklarının ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır.

10- Mübarek türbeyi ve türbenin eşiğini öpmek. Şeyh-i Şehid der ki: Eğer insan, kendisini o mekana ulaştırdığı için Allah'a şükretmek amacıyla secde ederse daha iyidir.

11- Türbeye girerken camiye girer gibi sağ ayakla girmek ve sol ayakla çıkmak.

12- Kendini mezara yapıştırarak kadar mezara yaklaşmak; mezardan uzakta durmanın saygı olduğu sanısı bir hatadır. İçeri girince mezara yapışmak ve onu öpmek ile ilgili rivayet vardır.

13- Ziyarete arkası kibleye gelecek şekilde yüzünü mezara dönmeli; bu saygının sadece masumlara has olduğu sanılmaktadır. Ziyaret duasını okuduktan sonra yüzün sağ tarafı mezara konulur ve tazarruyla dua edilir, sonra yüzün sol tarafı konulur ve Allah Teala'dan o mezarın sahibinin hürmetine, o yüce zatları kendisi hakkında şefaatçi kılması istenilir. Çokça dua etmek ve yakarmak, sonra da mezarın baş tarafına gidip kibleye doğru durup dua etmek önemle vurgulanmıştır.

14- Eğer zaaf, bel ve ayak ağrısı gibi bir mazereti yoksa dua okunurken ayakta durmak.

15- Mezarı görünce ziyaret duasını okumaya başlamadan önce tekbir getirmek. Bir hadiste şöyle geçer: *"Kim İmam'ın (a.s) karşısında tekbir getirir de "La ilâhe illellah vahdehu lâ şerike leh" derse onun için Allah'ın büyük rıdvanı yazılır."*

16- Ehlibeyt İmamları'ndan (a.s) rivayet edilen ziyaret duasını okumak ve avam halktan ba-

zılarının bazı ziyaretlerden alarak uydurdukları ve cahil insanları onlarla meşgul ettikleri ziyaret dualarını okumaktan çekinmek. Şeyh Kuleynî, Abdurrahim Kasir'den şöyle rivayet eder: İmam Cafer Sadık'ın (a.s) huzuruna giderek, "Fedanız olayım; ben kendi yanımdan bir dua yazdım." dedim. Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Kendin yazdığın duayı bırak; bir sıkıntıyla karşılaştığında Resulullah'a (s.a.a) sığın. İki rekât namaz kıl ve onun sevabını o hazrete hediye et...

17- Ziyaret namazı kılmak; en az ziyaret namazı iki rekattır. Şeyh-i Şehid der ki:

Resulullah (s.a.a) ziyaret edilirse ziyaret namazı türbenin içinde kılınmalıdır ve eğer Ehlibeyt İmamlarından (a.s) biri ziyaret edilirse ziyaret namazı mezarın baş tarafında kılınmalıdır. Ziyaret namazının türbenin camisinde de kılmak câizdir.

Allame Meclisi der ki:

Bence ziyaret ve diğer namazları mezarın arka tarafında ve baş tarafında kılmak daha iyidir.

18- Ziyaret için özel bir namaz şekli rivayet

edilmemişse, ziyaret namazının birinci rekâtında Yâsîn Suresi'ni ve ikinci rekâtında Rahman Suresi'ni okumak. Namazdan sonra o hususta rivayet edilen dua varsa o duayı okumak, eğer rivayet edilen dua yoksa dini ve dünyası için aklına gelen duayı etmek ve duanın alanını genişletmek; çünkü bu duanın icabet edilme ihtimali daha fazladır.

19- Şeyh-i Şehid der ki: İnsan mukaddes hareme girdiğinde cemaat namazı kılındığını veya namaz vaktinin girmiş olduğunu görürse, önce namaz kılmalı, aksi durumda önce ziyaret etmek daha iyidir; çünkü oraya ziyaret için gitmiştir. Eğer ziyaret esnasında namaz kılınırsa ziyaretçinin ziyareti bırakarak namaza durması müstehaptır ve o esnada namaz kılmaması mekruhtur.

20- Şeyh-i Şehid, mübarek türbelerde Kur'an tilavet ederek onun sevabını ziyaret ettiği zatın ruhuna hediye etmenin de ziyaret adabından olduğunu vurgulamış, bunun sevabının ziyarete döndüğünü ve ziyaret edilen kişinin de yücelmesine neden olduğunu ifade etmiştir.

21- Yakışksız ve boş sözler konuşmamak, dünya sohbetleriyle uğraşmamak; dünya soh-

betleriyle ve boş sözlerle uğraşmak her zaman ve her yerde kınanmış, özellikle Allah Teala'nın Nur Suresi'nde "**Allah'ın, onların yüceltilmesine ve isminin zikredilmesine izin verdiği evlerdir...**"¹ şeklinde yüceliklerini bildirdiği o mukaddes türbelerde hiç yakışık almaz. Bu tür hareketler rızkı engeller ve kalbi katılaştırır.

22- Ziyaret esnasında sesi yükseltmemek.

23- Günahlardan dolayı tövbe ve istiğfar etmek. Ziyaretten sonra daha önce sahip olduğu ahlak, davranış ve konuşmasını düzeltmek.

24- Mümkün olduğu kadar türbenin hiz-metçilerine infak etmek. Bu mübarek yerlerin hizmetçilerinin hayır ve iyilik sever, dindar, görgülü olmaları, ziyaretçilerden gördüklerine tahammül etmeleri, onlara öfkelenmemeleri, sert davranmamaları, ihtiyacı olanların ihtiyaçlarını gidermeye çalışmaları, yolunu kaybeden gariplere kılavuzluk etmeleri uygundur; kısacası hizmetçilerin o mekanları temiz tutma, koruma, ziyaretçileri koruma gibi gerekli tüm işleri en iyi şekilde yapmaları gerekir.

1- Nur/36

25- Etraftaki fakirlere ve ziyaretgâhın bulunduğu şehirdeki iffetli yoksullara, özellikle Allah'ın nişanelerini yücelten seyitlere, ilim ehline, gurbet ve düşkünlüğe duçar olanlara, para ve mallarını çaldıran kimselere infak ve ihsan etmek.

26- Şeyh-i Şehid der ki: Ziyaret adabından biri, ziyaretten sonra başkalarının ziyaret etmesi için dışarı çıkmakta acele etmektir. Yine şöyle eklemiştir: Kadınlar ziyaret etmek istediklerinde erkeklerden ayrılmalı ve yalnız ziyaret etmelidirler. Ancak akşam [sakin vakitlerde] ziyaret etmeleri daha iyidir. Yine... iyi ve şık elbiseleri çıkarıp normal bir elbise giymeli ve kendilerini daha az insanın görüp tanınması için gizlice dışarı çıkmalıdır; kadınların erkeklerle birlikte ziyaret etmeleri de mekruh olmasına rağmen câizdir.

Buradan anlaşılıyor ki, bu konuda oldukça kınanan nokta, normalde kadınların ziyaret adına kendilerini süsleyerek güzel elbiselerle evden dışarı çıkmaları, ziyaretgâhlarda erkeklerle engel olmaları veya kendilerini mezara yapıştırmak veya erkeklerin karşısında oturarak ziyaret etmeleri, insanların dikkatini dağıtmaları, ziyaret edenlere, namaz kılanlara, dua edenlere,

ağlayanlara ve münacat edenlere engel olmaları ve insanları Allah yolundan engelleyenlerin kapsamına girmeleridir. Ve gerçekte bu tür kadınların ziyareti ibadet değil ilahi yasak ve haramlardan, Allah'a yaklaşma vesilesi değil Allah'tan uzaklaşma vesilesi sayılmalıdır.

İmam Cafer Sadık'tan (a.s), İmam Ali'nin (a.s) Irak halkına şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

Ey Irak halkı! Bana, kadınlarınızın yolda erkeklere ulaştıklarını (yabancı erkeklerle karşılaştıklarını) haber verdiler; hiç utanmıyor musunuz?! Allah, utanmayanlara lanet etsin.

Esbâğ İbn Nubate Hz. İmam Ali'den (a.s) şöyle nakleder:

En kötü dönem olan ahir zamanda ve kıyametin yaklaştığı bir dönemde kadınlar açılacak, çıplak olacak, dinden çıkıp fitnelere girecek, şehvetlere yönelecek, lezzet ve ayışlığa koşacak, haramları helal sayacaklar ve onlar cehennemde ebedi kalacaklardır.

27- Ziyaretçiler çok olduğu zaman mezara ulaşanlar, diğerlerinin de kendileri gibi mezara

ulaşmaları için ziyaretlerini kısa tutup dışarı
çıkmaları uygundur.

28- Ziyaret dönüşünde veda ziyareti yapılır.
Nakledilen dualarla yapılması daha uygundur.

İMAM RIZA'NIN (A.S) HAYATI

Ehlibeyt İmamları'nın sekizincisi olan İmam Rıza (a.s), hicri 148 yılında, zilkade ayının on birinci günü Medine'de doğdu.

Babası, İmam Musa b. Cafer'dir; abid ve takvalı annesi ise Tüktem, Necme, Tahire ve Selame isimleriyle meşhurdur.

İmam Rıza'nın (a.s) mübarek ismi "Ali", künyesi ise Ebu'l-Hasan'dır; Rıza, Sabir, Fazıl, Vefiy, Reziy, Veliy, Zekiy de onun lakaplarındandır.

İmam Rıza'nın (a.s) görkemli dönemi, Hicri 183'ten itibaren başlamıştır. O zamanlar siyasi hakimiyet Bağdat'ta Harun er-Reşid'in elinde idi. Bu Abbasi halifesinin hükümet sistemi, diktatörlük esasına dayalıydı. Memurları, vergi almak için halka işkence yapıyor, sürekli Fatıma (a.s) evlatlarını ve Şiileri kılıçtan geçiriyorlardı.

Nitekim Fatıma evlatlarının ileri geleni olan İmam Musa İbn Cafer'i (a.s) yıllarca Basra ve Bağdat'ta hapsedtiler ve sonunda zehirleterek şehit ettiler.

Hilafeti Abbasî halifesi Me'mun ele geçirince görünüşte babasından farklı bir siyaset izleyerek Ehlibeyt İmamları'na ve Şii'lere yaklaşmaya ve kendisini Ehlibeyt dostu göstermek, böylece Şii'lerin hakim düzene karşı kıyımlarını etkisiz hâle getirmeye çalıştı. Bu amaçla İmam Rıza'yı (a.s) kendine veliaht tayin etti, İmam'ı Medine'den Merv'e getirtip daha rahat bir şekilde onu kontrol altında tutmaya çalıştı. Fakat İmam Rıza (a.s) düzenlenen komploları, oynanan oyunları ve Me'mun'un hedefinin ne olduğunu çok iyi bildiği için yapılabilecek en mükemmel hareket ve davranışlarla onun tüm çabasını boşa çıkardı ve durumu onun aleyhine dönüştürdü.

İmam Rıza'nın (a.s) Ahlakı

Ehlibeyt İmamları halk arasında ve halkla birlikte yaşıyor, hâl ve hareketleriyle halka yaşam, temizlik ve dürüstlük dersi veriyorlardı. Onlar insanlara olgu ve örnektiler, yüce imamet

makamına erişmiş, yeryüzünde Allah'ın hücceti ve seçkin kulları idiler. Ama buna rağmen, toplumda kendilerine bir ayrıcalık tanımaz, halktan kopuk yaşamaz, zorba ve zalim kişiler gibi kendileri için dokunulmazlık ve özel bir özel statü düşünmezlerdi, hiçbir zaman halkı küçük görmez ve kendilerine köle etmezlerdi.

İbrahim b. Abbas şöyle diyor:

Hiçbir zaman İmam Rıza'nın (a.s), konuşurken birine haksızlık ettiğini, sözünü kestiğini görmedim. İhtiyacını giderebileceği hiçbir fakiri boş çevirmezdi; başkalarının yanında ayaklarını uzatmazdı, hizmetçilerinden hiç birine kötü söz söylemezdi. Kahkahayla gülmez, sadece tebesüm ederdi. Yemek için sofraya açılınca tüm ev halkını, hatta kapıcıyı da kendi sofrasına oturtur, birlikte yemek yerlerdi.

Gecenin büyük bir kısmını uyanık geçirir ve çok az uyurdu. Bazı geceler ibadetle sabahlardı. Çok oruç tutar, özellikle her ayın üç gününün orucunu hiç kaçırmazdı.¹ Çok

---

1- Galiba maksat her ayın ilk ve son perşembesi ile orta çarşambasıdır. Ehlibeyt İmamları (a.s): *"Ramazan*

hayır işler, gizlice infak ederdi; daha çok gecenin karanlığında fakirlere gizli olarak yardım ederdi.¹

Muhammed İbn Ebî İbad şöyle diyor:

İmam (a.s) yazın hasırda ve kışın da kimde otururdu. (Evde giydiği) elbisesi kaba ve sertti; fakat umumî toplantılara katıldığı zaman (normal ve güzel elbiseler giyer) süslenirdi.²

Bir akşam İmam'ın (a.s) misafiri vardı; konuşma sırasında lambada bir sorun oldu; İmam'ın (a.s) misafiri lambanın sorununu gidermek için elini uzattıysa da İmam (a.s) izin bırakmadı ve bu işi kendisi yaparak şöyle buyurdu: *"Biz misafirlerimizi çalıştırmayız."*³

Bir defasında İmam'ı (a.s) tanımayan bir kişi hamamda İmam'dan (a.s) kendisini keselemesini istedi; İmam (a.s) kabul etti ve adamı keselemeye başladı. Oradakiler adama İmam'ı (a.s) ta-

---

ayı dışında, her ayın bu üç gününde oruç tutan kimse bütün yıl boyunca oruç tutmuş gibi olur." buyurmuşlardır.

1- İ'lamu'l-Verâ, s.314.

2- İ'lamu'l-Verâ, s.315.

3- Usul-u Kâfi, c.6, s.283.

nıtınca, adam mahcup olup özür diledi; fakat İmam (a.s) onun özür dilemesini önemsemeden keselemeye devam ediyor ve "*Önemi yok.*" diyerek adamı teselli ediyordu.¹

Adamın biri İmam'a (a.s): "Vallahi babalarının fazilet ve üstünlüğü bakımından yeryüzünde hiç kimse size ulaşamaz." diye arz etti.

İmam (a.s): "*Onlara üstünlük kazandıran, takva ve onları saygın kılan şey ise Allah'a itaatleridir.*" buyurdu.²

Belh ahalisinden bir kişi şöyle diyor:

Horasan yolculuğunda İmam Rıza (a.s) ile birlikteydim. İmam (a.s) bir gün sofrasını açarak kendisiyle birlikte yemek yemeleri için bütün hizmetçileri, köleleri, zencileri sofrasına oturtmuştu.

Ben İmam'a (a.s): "Sana feda olayım! Bunların başka sofrada oturmaları daha uygun olmaz mı?" diye arz ettim. Fakat İmam (a.s): "*Sus; herkesin Allah'ı bir, an-*

1- Menakıb, c.4, s.362.

2- Uyunu Ahbari'r-Rıza, c.2, s.174.

*ne ve babası birdir; mükâfat ise amellerle-
dir."* buyurdu.¹

İmam'ın hizmetçisi Yasir şöyle diyor:

İmam Rıza (a.s) bize: *"Yemek yediğiniz bir sırada sizin başınızın üzerinde dursam bile - sizinle bir işim olsa- yemeğiniz bitinceye kadar kalkmayın."* buyurmuştu. İşte bu nedenle çoğu zaman İmam (a.s) bizi çağırduğunda, "Yemek yiyorlar." dediğinde, İmam (a.s) da: *"Bırakın yemeklerini bitirsinler."* buyururdu.²

Bir defasında yabancı biri İmam'ın (a.s) huzuruna çıkarak selâm verdi ve şöyle dedi:

Ben sizin, babalarınız ve dedelerinizin dostlarındanım; hac yolculuğundan döndüm; yol harçlığım tükendi. Mümkünse memleketime gidebilmem için bana bir miktar para verin; memleketime ulaşınca sizden taraf fakirlere o miktarda sadaka veririm. Ben fakir biri değilim, ancak yolculukta muhtaç duruma düştüm.

1- Usul-u Kâfi, c.8, s.330.

2- Usul-u Kâfi, c.6, s.298.

İmam (a.s) yerinden kalkıp odaya giderek iki yüz dinar getirdi; elini kapının üzerinden o adama doğru uzattı ve ona hitaben şöyle buyurdu:

Bu iki yüz dinarı al, kendine yol harçlığı yap ve onunla teberrük edin; bu parayı benden taraf fakirlere sadaka vermen de gerekmez.

Adam dinarı alıp gittikten sonra İmam (a.s) odadan dışarı çıkıp yerinde oturdu. Oradakiler, "Neden dinarları verirken adamın sizi görmesini istemediniz?" diye sorduklarında İmam (a.s), "*Onun yüzünde beliren isteme mahcubiyetini görmemek için...*" buyurdu.¹

Ehlibeyt İmamları izleyicilerini sadece sözle eğitmiyordu, onların amel ve hareketlerine dikkat ediyor, hatalarını kendilerine hatırlatıyordu.

İmam Rıza'nın (a.s) ashabından olan Süleyman Caferî şöyle diyor:

Bazı işler için İmam'ın (a.s) huzurundaydık. İşimiz bittikten sonra İmam'ın (a.s) huzurundan ayrıлып gitmek isteyince İmam (a.s): "*Bu gece bizde kalın.*" buyurdu. Biz de İmam'la (a.s) bir-

---

1- Menakıb, c.4, s.360.

likte evine gittik. Akşamdı; İmam'ın (a.s) hizmetçileri duvar örüyorlardı. İmam onların arasındaki bir yabancıyı görünce: *"Bu kimdir?"* diye sordu.

Hizmetçiler: "Bize yardım etmek için gelmiş; işi karşılığında ona bir ücret vereceğiz." dediler.

İmam (a.s): *"Ücretini belirttiniz mi?"* diye sordu.

Hizmetçiler: "Hayır" dediler, "Ne versek kabul edecek."

Bu söz üzerine İmam (a.s) öfkeleni. Ben İmam'a (a.s): "Sana feda olayım, kendinizi üzmevin." diye arz ettim.

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

"Ben defalarca bunlara birinin ücretini belirlemeden, anlaşma yapmadan çalıştırmayın, dedim. Anlaşma yapmadan ve ücreti belirtilmeden çalışan bir kişiye ücretinin üç misli fazla da verseniz yine az verdiğinizi düşünecek; fakat anlaştıktan sonra anlaştığınız miktarı verirseniz anlaşmaya uyduğunuz için sevinir; bu durumda belirttiğiniz miktardan biraz fazla verecek

olursanız az bile olsa fazla verdiğinizi düşünür ve teşekkür eder."¹

İmam Rıza'nın (a.s) ashabının ileri gelenlerinden olan Ahmed b. Muhammed b. Ebi Nasr el-Bezentî şöyle nakleder:

İmam'ın (a.s) ashabından üç kişiyle birlikte huzuruna çıkıp bir süre yanında oturduk; dönmek istediğimiz zaman İmam (a.s) bana, "*Ey Ahmed! Sen otur.*" buyurdu.

Yanımdaki adamlar gittiler; ben İmam'ın (a.s) huzurunda kaldım. İmam'a (a.s) bir takım sorular sordum, o da cevap verdi. Böylece gecenin bir bölümü geçti. Kalkıp gitmek isteyince İmam (a.s): "*Gidiyor musun, yoksa bizim yanımızda kalacak mısın?*" buyurdu.

Ben: "Siz nasıl buyursanız öyle yapacağım; kal derseniz kalırım, git derseniz kalkıp giderim." dedim.

İmam (a.s), bir çarşafa işaret ederek: "*Kal, bu da yatağım.*" diye buyurdu.

1- Usul-u Kâfî, c.5, s.288.

Sonra da kalkıp kendi odasına gitti. Ben sevincimden secdeye kapanıp şöyle dedim: "Allah'ın hücceti ve peygamberlerin ilimlerinin mirasçısı huzuruna vardığımız birkaç kişi içinden bana bu kadar ilgi gösterdi; bundan dolayı Allah'a şükürler olsun."

Daha secdeden kalkmadan İmam'ın (a.s) benim bulunduğum odaya döndüğünü fark edip ayağa kalktım. İmam (a.s) elimi sıkarak şöyle buyurdu:

Ey Ahmed! Emirü'l-Müminin Ali, (özel ashabından olan) Sa'saa b. Sûhan'ın ziyaretine gitti; gitmek için ayağa kalkınca şöyle buyurdu: 'Ey Sa'saa! Senin ziyaretine geldiğim için kardeşlerine karşı övünme (seni ziyaret etmem onlara karşı üstünlük taslamana neden olmasın) Allah'tan kork ve takvalı ol. Allah için mütevazı ve alçakgönüllü ol; böyle yapacak olursan Allah seni yüceltecektir.¹

İmam (a.s) bu hareket ve sözüyle hiçbir şeyin kendini yetiştirme, nefsini eğitme ve salih ame-

---

1- Mu'cemu'r-Ricali'l-Hadis, c.2, s.237, s.588.

lin yerini dolduramayacağını ve hiçbir özellikle kibirleşmemek gerektiğini, hatta İmam'a (a.s) yakınlığı bile başkalarına karşı övünme, gururlanma ve üstünlük taslama vesilesi yapmaması gerektiğini vurgulamaktadır.

İmam'ın Münazaraları

İmam'ın (a.s) toplumdaki yüce konumundan rahatsız olan Memun'un İmam Rıza'ya (a.s) karşı uyguladığı başka bir siyasî komplo da İmam'ı rencide edebilmek ve halkın gözünden düşürmek amacı ile âlimlerle münazara meclisleri düzenlemektir. Me'mun, münazara için gerekli ortamı oluşturur ve İmam'ı bilginlerle karşı karşıya getirirdi. Bütün çabası İmam'ı yenilgiye uğratmak ve küçük düşürmektir. Akılcı toplumun İmam'a karşı sevgisini azaltacak ve onun önemsiz biri olduğunu ispatlayacaktı.

Memun'un bu hilesi de tutmadı. Bu da İmam'ın daha da yücelmesi ve Memun'un mahcup olması dışında hiçbir işe yaramadı. Her ilmî toplantı İmam'ın (a.s) ilim güneşinin daha çok parlaması, Me'mun gibi hilekâr, düzenbaz yara-

saların kıskançlık ateşi ile yakılıp kavrulması ve gözlerinin kör olması ile sonuçlanıyordu.

Yaklaşık bin yıl önce yaşamış büyük Şia fakihî ve muhaddisi Şeyh Saduk şöyle diyor:

Memun çeşitli sapık gruplara mensup kelamcılarını davet ediyor, İmam'a (a.s) duyduğu kin ve kıskançlıktan dolayı onların İmam'a (a.s) üstün gelmesini ve galebe çalmasını diliyordu. Fakat İmam her kimle münazara yapsa, karşısındaki kişi onun fazilet ve üstünlüğünü itiraf ediyor İmam'ın delilleri karşısında teslim oluyordu.¹

Nevfelî şöyle diyor: Memun, Fazl b. Sehl'e çeşitli inanç mensuplarının büyüklerini bir araya toplamasını emretti, Fazl da onları topladı.

Memun, İmam'a (a.s) hizmetçisi Yasir vasıtasıyla haber gönderdi; eğer isterse bu inanç mensuplarının ileri gelenleriyle konuşup tartışabilir diye bildirdi. İmam (a.s) da: *"Yarın geleceğim."* buyurdu. Yasir dönünce İmam (a.s) bana: *"Ey Neofelî! Sen Irak'lısın; Iraklılar da zeki olurlar;*

1- Biharu'l-Envar, c.49, s.175 176.

Memun'un müşrikleri ve değişik inanç sahiplerini çağırıp toplamasından ne anlıyorsun?" diye sordu.

Ben: "Sana feda olayım, sizi imtihan edip bilgi seviyenizi öğrenmek istiyor." dedim.

İmam (a.s): *"Onların benim delilimi çürütmelerinden korkuyor musun?"* buyurdu.

Ben: "Hayır vallahi; kesinlikle böyle bir endişem yok; ben Allah'ın sizi onlara galip kılacağını umuyorum." dedim.

İmam (a.s): *"Ey Nevfeli! Memun'un bu hareketinden ne zaman pişman olacağını öğrenmek istiyor musun?"* buyurdu.

Ben: "Evet" diye arzettim.

Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Ben Tevrat'a inananlara Tevrat'la, İncil'e inananlara İncil'le, Zebur'a inananlara Zebur'la, Saibiin'e kendilerinin konuştuğu İbranice ile, diğerlerine de kendi delil ve dilleriyle cevap verdiğim zaman, herkese galip gelip delillerini çürütmem sonucu kendi inanç ve sözlerinden vazgeçip bana yöneldikleri zaman, Me'mun oturduğu makamın onun hakkı olmadığını anlayacak ve işte o zaman pişman olacaktır.

İmam (a.s) daha sonra: "*La havle ve la kuvvete illa billahi'l-aliyyi'l-azim.*" (Ulu ve yüce Allah'tan başka güç ve kudret sahibi yoktur.) dedi.

Ertesi gün sabahleyin İmam (a.s) onların meclisine gitti. Yahudi âlimi Hahambaşı dedi ki: "Biz senden Tevrat, İncil, Davud'un Zebur'u, İbrahim ve Musa'nın Suhuf'u dışında verdiğin hiçbir cevabı kabul etmeyeceğiz."¹

İmam Rıza (a.s) onun bu şartını kabul etti ve Hz. Muhammed'in peygamberliğini ispatlamak için onlara Tevrat, İncil ve Zebur'dan ayrıntılı deliller getirdi; onlar da İmam'ı onayladılar. Sonra İmam diğerleriyle tartıştı; herkes sustuktan sonra da şöyle buyurdu:

Ey topluluk! Sizin aranızda muhalif ve sorusu olan varsa korkmadan ve çekinmeden sorsun.

1- Hahambaşı Yahudi olup İncil'e inanmadığı halde onun hakkında bilgi sahibiydi; onun için bu yolla da İmam'ı (a.s) Hıristiyanların karşısında imtihan etmek istiyordu; bu nedenle İmam'ın İncil'le de cevap vermesini istedi.

Bunun üzerine kalam ilminde ve tartışmada eşsiz bir kişi olan İmran es-Sabiî şöyle dedi:

Ey bilgin kişi! Eğer kendin sormamızı istemeseydin sormazdım; ben Kûfe, Basra, Şam ve Cezire'ye gidip oradaki mütekellimlerle tartıştım; fakat bana Allah'ın birliğini ispatlayacak birini bulamadım

İmam Rıza (a.s) Allah'ın birliğini ispatlamak için ayrıntılı bir delil getirince,¹ İmran ikna oldu ve dedi ki:

Efendim! Anladım ve gerçekten Allah'ın böyle olduğuna, Muhammed'in Allah'ın kulu olduğuna ve onu insanları hidayet etmek için hak dinle gönderdiğine tanıklık ediyorum.

Sonra kibleye doğru secde edip Müslüman oldu.

Mütekellimler İmran es-Sabiî'nin sözlerini duyunca artık bir şey sormadılar. Günün son vakitlerinde Me'mun İmam'la (a.s) birlikte eve gitti ve halk da dağıldı.²

1- İmam'ın (a.s) o mecliste sunduğu ayrıntılı ve derin delil Şeyh Saduk'un et-Tevhid kitabında zikredilmiştir.

2- et-Tevhid, Şeyh Saduk, s.427-429.

İmam Rıza'nın Bazı Sorulara Cevabı

1- Allah nasıl ve nerededir?

Böyle düşünmek kökten yanlıştır. Zira mekân Allah'ın yarattığı bir şeydir; O'nun için mekân söz konusu olmaz; niceliği O yaratmıştır, kendisi nicelikten (ve terkipten) münezzehtir. O halde Allah Teala nicelik ve mekânla tanınmaz, duyu organlarıyla hissedilmez; hiçbir şeyle mukayese edilip hiçbir şeye benzetilmez.

2- Allah Teala ne zaman meydana gelmiştir?

Ne zaman yoktu ki, meydana geldiği zamanı söyleyeyim.

3- Evrenin hadis olduğuna (sonradan yaratıldığına) deliliniz nedir?

Sen yoktun; sonra meydana geldin; senin, kendini yaratmadığını ve senin gibi birisinin de seni yaratmadığını biliyorsun.

4- Allah'ı bize tavsif eder misiniz?

Allah'ı kıyasla tavsif eden sürekli yanılığın ve sapıklık içerisindedir. Onun söylediği söz de çirkindir; ben Allah'ı zihnimde O'ndan bir suret ve şekil tasarlamadan kendisini tanıtır ve tavsif ettiğim gibi tavsif ediyorum.

rum. Allah hislerle idrak edilmez. O insanlarla mukayese edilmez. Benzetilmeden tanınır. Makamının yüceliğine rağmen herkese yakındır; O'na eş, benzer koşulmaz; kendi yaratıklarına benzetilmez, yargısında kimseye zulmetmez... Ayet ve nişanelerle tanınır.¹

5- Yeryüzü imam ve hüccetsiz kalır mı?

Yeryüzü bir an göz açıp kapatıncaya kadar dahi imam ve hüccetsiz kalsa yer tüm ehlini yutar.

6- Hz. Mehdi'nin (a.f) zuhuru hakkında bir açıklama yapar mısınız?

Zuhuru beklemenin zuhurun bir parçası olduğunu bilmez misiniz?

Adam: "Bilmiyorum; bana öğretin." demesi üzerine: "*Evet, zuhuru beklemek zuhurun bir parçasıdır?*" buyurdu.²

7- İman ve İslâm nedir?

Hz. Bâkır'u'l-Ulum buyurmuştur ki: İman İslâm'dan yüksek bir derecedir; takva ise

---

1- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.10-47.

2- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.277.

imandan üstün bir derecedir; yakın de takvadan üstte bir mertebedir; halk arasında yakinden daha az bir şey taksim edilmiştir.¹

8- Yakın nedir?

Allah Teala'ya tevekkül etmek, O'nun irade ve isteği karşısında teslim olmak, O'nun kazasına razı olmak, işlerini Allah'a bırakmak (ve O'ndan maslahat dilemek).²

9- Amelleri yok eden kendini beğenmişlik nedir?

Kendini beğenmenin dereceleri vardır; ondan bazıları şöyledir: Çirkin bir iş insanın gözüne güzel ve çekici görününce onu iyi sanır, ondan memnun olur; iyi bir iş yaptığını sanır. Ve yine kul Rabbine iman eder ve sonra bu işinden dolayı Allah'a minnet eder; oysa minnet etmek Allah'ın hakkıdır.³

1- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.258.

2- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.258.

3- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.285.

10- Hz. İbrahim'in (a.s) kalbinde şüphe olduğu için mi, "**Kalbim mutmain olsun diye.**" arz etti?

Hayır; İbrahim'in yakini vardı; fakat yakininin artmasını diliyordu.¹

11- Halk Emirü'l-Müminin Ali'nin (a.s) faziletini, Resulullah'ın (s.a.a) yanındaki makam ve mevkisini bildikleri hâlde neden ondan uzaklaşıp başkalarına yöneldiler?

Çünkü Emirü'l-Müminin Ali, Allah ve Resulü ile savaş halinde olanları; onların babalarını, kardeşlerini, amcalarını, dayılarını ve yakınlarından birçoklarını öldürmüştü. Bu da onların Ali'ye karşı kin besleyip düşmanlık gütmelerine neden olmuştu; bu nedenle Ali'nin onların önder ve velisi olmasını istemiyorlardı. Ancak başkaları Resulullah'ın yanında ve düşmanla cihat konusunda Emirü'l-Müminin Ali'nin makam ve mevkiine sahip olmadıklarından, onlara karşı bu his ve düşmanlıkları yoktu; işte halkın Emirü'l-Müminin

---

1- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.315.

Ali'den uzaklaşp başkalarına yönelmelerinin nedeni budur.¹

İmam Rıza'nın (a.s) Şehadeti

Me'mun hiç bir şekilde İmam Rıza (a.s) üzerinden tasarladığı amaçlara ulaşamayacağını, tüm çabalara rağmen halkın ona karşı ilgisinin günden güne arttığını anlayınca sonunda İmam'ı (a.s) öldürmeye karar verdi.

Me'mun zamanın kendi aleyhine işlediğinin farkında idi. Ayrıca Abbasiler ve taraftarları İmam Rıza'nın (a.s) veliahtlık olayından oldukça rahatsızlardı. Bu yüzden Bağdat'ta Me'mun'un adamına değil de İbrahim b. Abbas'a biat etmişlerdi. Me'mun bu nedenle sinsice İmam'ı (a.s) zehirlemeyi ve onu ortadan kaldırmayı planladı.

İmam'ın şehadetinden sonra Me'mun, Abbasilere şöyle yazdı: "Siz veliahtlık makamını neden Ali b. Musa Rıza'ya bıraktın diye beni eleştiriyordunuz; haberiniz olsun ki o öldü; o halde bana itaat edin."²

1- Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.81.

2 - Taberî, c.11, s.1030.

Me'mun, hile ve riyakârlıkla işlediği cinayeti gizlemeye ve İmam'ın (a.s) kendi eceliyle öldüğünü söylemeye çalışıyordu; fakat hakikat gizli kalmadı ve İmam'ın (a.s) özel ashabı ve yakınları gerçeği öğrendiler.

İmam Rıza'nın (a.s) özel ashabından olan Eba Salt şöyle diyor:

Me'mun, İmam'ı (a.s) Merv'den Bağdat'a dönerken, Tus'ta üzümle zehirletti.¹

İmam Rıza'nın cenazesi Harun'un defnedildiği kubbenin altında, Harun'un mezarının önüne defnedildi.

İmam Rıza hicri 203 yılında Safer ayının sonunda, elli beş yaşında şehadet makamına ulaştı. Allah'ın, peygamberlerin, temiz ve salih kulların selamı onun kutlu ruhuna olsun.

İmam Rıza'dan (a.s) İnci Sözler

1- Kötü insanlarla düşüp kalkmak iyi kişilere karşı kötü zanda bulunmaya neden olur.

---

1 - Uyun-u Ahbari'r-Rıza, c.2, s.245.

2- Kıyamet günü bana en yakın olanınız ahlakı en güzel olanınız ve ailesine karşı iyi davrananınızdır.

3- Halka sevgi göstermek aklın yarısıdır.

4- Hediye kalplerden kinleri giderir.

5- Bir işi yapmadan önce onun hakkında iyice düşünmek seni pişmanlık duymaktan korur.¹

---

1 - Müsned-i İmam Rıza, c.1, s.285-290.

İMAM RIZA (A.S) ZİYARETİNİN FAZİLETİ

İmam Rıza'yı ziyaret etmenin faziletleri sayılmayacak kadar fazladır. Fakat burada onlardan sadece bazılarına değineceğiz.

1- Hz. Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Yakında benim bedenimden bir parçası Horasan toprağında defnedilecek. Allah, onu ziyaret eden müminlere cenneti farz kılacak ve bedenini cehenneme haram kılacaktır.

Başka bir hadiste ise şöyle geçer:

...Allah, onu ziyaret eden gamlıların gamını giderecek, onu ziyaret eden günahkârın günahını affedecektir.

2- İmam Musa Kâzım'ın (a.s) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

Kim oğlum Ali'nin kabrini ziyaret edecek olursa, Allah katında kabul olmuş yetmiş hac sevabı alır...

3- İmam Rıza'dan (a.s) şöyle rivayet edilir:

Horasan'da bir türbe var ki bir zaman gelecek meleklerin gelip gittiği yer olacak. Sura üfürölünceye kadar sürekli meleklerden bir grubu yere inecek ve bir grubu göğe çıkacak.

Bunun üzerine, *"Ey Resulullah'ın (s.a.a) evladı! Hangi türbeden bahsediyorsunuz?" diye sordukları zaman şöyle buyurmuştur:*

O türbe Tus'tadır; vallahi o cennet bahçelerinden bir bahçedir. Kim o türbede beni ziyaret edecek olursa, Resulullah'ı (s.a.a) ziyaret etmiş gibi olur ve Allah Teala bu ziyaret nedeniyle onun için beğenilmiş bin hac ve kabul olmuş bin umre sevabı yazar; ben ve babalarım kıyamet günü onun şefaatçileri oluruz.

4- Birkaç sahih senetle İbn Ebi Nasr'dan şöyle nakledilmiştir: İmam Rıza'nın (a.s) mektubunda şöyle yazdığını okudum:

Şîlerime bildirin ki, Allah katında benim ziyaretim, bin hacca bedeldir.

Ben bu hadisi İmam Muhammed Taki'ye (a.s) sununca İmam (a.s), "Evet" buyurdu, "Vallahi kim onun hakkını bilerek ziyaret ederse, bin tane bin (bir milyon) hac sevabı alır."

5- İki muteber senetle İmam Rıza'dan şöyle rivayet edilmiştir:

Kim, mezarımın uzak olmasına rağmen beni ziyaret ederse, üç yerde onun yanına gelirim:

1) Kıyamet günü, iyilerin amel defterleri sağ ellerine ve kötülerin amel defterleri ise sol ellerine uçtuğu zaman onu kıyametin dehşetlerinden kurtarmak için.

2) Sırat köprüsünde.

3) Amel terazisinin yanında.

6- Başka bir muteber hadiste ise şöyle buyurmuştur:

Yakında zehirlenerek zulümle öldürülecek ve Harun Reşid'in yanında defnedileceğim. Allah, türbemi Şiilerimin ve dostlarımdan gidip-geldiği yer kılacaktır. O zaman kim gurbette beni ziyaret edecek olursa,

kiyamet gününde onu ziyaret etmem farz olur bana. Muhammed'i peygamberlikle şereflendiren ve onu bütün yaratıkları arasından seçen Allah'a andolsun ki, siz Şii-lerden kim mezarımın yanında iki rekât namaz kılacak olursa kıyamet gününde Allah Teala'nın günahlarını affetmesine hak kazanır. Bizi Muhammed'den (s.a.a) sonra imametle aziz kılan ve bizi onun vasiliğine seçen Allah'ın hakkına yemin ediyorum ki benim kabrimi ziyaret edenler kıyamet gününde Allah yanında her gruptan daha değerlidirler...

7- İmam Muhammed Taki'den (a.s) şöyle rivayet edilir:

Kim Tus'ta babamın hakkının bilincinde olarak onu ziyaret edecek olursa, ben Allah Teala tarafından onun için cenneti tazmin ediyorum.

8- İmam Ali Naki (a.s) şöyle buyurmuştur:

Kimin Allah'a bir haceti olursa, gusül etmiş olduğu halde ceddin Rıza'nın (a.s) kabrini Tus'da ziyaret etsin, kabrinin başı ucunda iki rekât namaz kılsın ve namazın kunutunda hacetini Allah'tan istesin. Allah

Teala onun, günah ve akrabalarla ilişkiyi kesmek dışındaki dua ve isteklerini kabul eder. İmam Rıza'nın kabrinin olduğu yer, cennet mekanlarından bir mekandır; Allah Teala, o mekanı ziyaret eden her mümini, cehennem ateşinden kurtarıp cennete götürür.¹

---

1 - Uyunu Ahbari'r-Rıza, c.2, s.262

İMAM RIZA (A.S) NASIL ZİYARET EDİLİR?

İmam Rıza (a.s) için birkaç ziyaret nakledilmiştir. Fakat, *Men La Yahzuruhu'l-Fakih* kitabında geçen şu ziyaret daha meşhurdur:

• İmam Rıza'yı (.s) ziyarete giderken evden çıkmadan önce guslet ve guslederken şöyle de:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى إِيَّامِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى مَنْ فِي بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى مَنْ فِي بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى مَنْ فِي بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى مَنْ فِي بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ
وَصَلِّ عَلَى مَنْ فِي بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ بَيْتِ إِيَّامِ مُحَمَّدٍ

Okunuşu:

Allahumme tahhirnî ve tahhir lî kalbî ve'srah lî sadrî ve ecri ala lisanî midheteke ve mehebbe-

teke ve's-senae aleyke. Fe-innehu la kuvvete il-
la bike. Allahumme'el-hu lî tahuren ve şifaa.

Anlamı:

Allah'ım! Beni temizle, kalbimi temizle, göğsü-
me genişlik ver, dilime senin hamd ve övgünü akıt.
Doğrusu sana dayanmayan hiçbir güç yoktur. Al-
lah'ım! Bunu bana temizlik ve şifa kıl.

• Dışarı çıkarken de şöyle de:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ
اَلْحَمْدَ وَ الشُّکْرَ وَ الْعِزَّةَ
وَ الْمَجْدَ وَ الْوَجْدَ وَ الْوَقْرَ
وَ الْاِسْمَاعِیْلَ وَ الْاِسْمَاعِیْلَ
وَ الْاِسْمَاعِیْلَ وَ الْاِسْمَاعِیْلَ

Okunuşu:

Bismillahi ve billahi ve ilellahi ve ile'bn-i Re-
sulillah. Hasbiyellahi tevekkeltu alellahi. Alla-
humme ileyke tevecceltu ve ileyke gasedtu ve
ma indeke erettu.

Anlamı:

Allah'ın adıyla, Allah'ın yardımıyla, Allah'a doğ-
ru ve Resulullah'ın oğluna doğru. Allah bana yeter.
Ben Allah'a tevekkül ettim. Allah'ım! Ben sana yö-
neldim, seni amaçladım ve senin yanındakini dile-
dim.

• Dışarı çıkarken evinin kapısında dur ve şu duayı oku:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ
 اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ
 اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ
 اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ
 اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ
 اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعْلَمُ بِاِلٰهِهِمْ

Okunuşu:

Allahumme ileyke teveccehu vechî, ve aleyke halleftu ehli ve malî ve mâ havveltenî ve bike vesiktu. Fela tuhayyibnî, ya men la yuhayyibu men eradehu, ve la yuzeyyiu men hafizehu, sallî ala Muhammedin ve Âl-i Muhammedin vehfezni bi-hifzike. Fe-innehu la yezîu men hafizte.

Anlamı:

Allah'ım! Yüzümü sana çevirdim; ailemi, malımı ve bana verdiğin şeyleri sana bıraktım ve sana güvendim. O hâlde benim ümidimi boşa çıkarma; ey kendisini irade edenin ümidini boşa çıkarmayan (mahrum etmeyen) ve koruduğunu zayi etmeyen

şehadetu ala cemîi halqik.

Allahumme'alu lî şifaen ve nûra. İnneke ala kulli şey'in qadîr.

Anlamı:

Allah'ım! Beni temizle, kalbimi temizle, göğsüme genişlik ver, dilime senin hamdını, sevgini ve övgünü akıt. Doğrusu sana dayanmayan hiçbir güç yoktur ve biliyorum ki dinimin kıvamı senin emrine teslim olmak, Peygamberinin sünnetine uymak ve bütün yarattıklarına tanıklık yapmaktır.

Allah'ım! Bunu bana şifa ve nur kıl; doğrusu senin her şeye gücün yeter.

• **Sonra en temiz elbiselerini giy, yalın ayak, yavaş ve vakarlı bir hâlde kalben Allah'ı anarak de ki:**

ĀLĀHĀ AKĀBĀRĀ VE LĀ İLĀHE İLLĀHĀ VE SUBĤANĀ
LĀ İLĀHĀ İLLĀHĀ VE LĀ KŪFŪRĀ

ĀLĀHĀ

Okunuşu:

Allahu ekber ve la ilâhe illellahu ve subhanelahi ve'l-hamdulillahi.

Anlamı:

Allah vasıflandırılmayacak kadar büyüktür, O'ndan başka ilâh yoktur, Allah münezzehtir; hamd Allah'a mahsustur.

• Yavaş adımlarla ilerle ve hareme girince şu giriş izni duasını oku:

Giriş İzni Duası

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّ اللّٰهَ کَبِیْرٌ عَظِیْمٌ
 اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِکَیْفِیَّتِکَ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ
 اَسْـَٔلُکَ بِاَسْمَائِکَ الَّحَدِیْثِ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا
 شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادٍ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ
 بِاَنَّکَ اَنْتَ اَلْاَسْمَاءُ الَّحَدِیْثِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ
 اَسْـَٔلُکَ بِاَنَّکَ اَنْتَ اَلْاَسْمَاءُ الَّحَدِیْثِ اَللّٰهُمَّ
 اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِاَنَّکَ اَنْتَ اَلْاَسْمَاءُ الَّحَدِیْثِ
 اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِاَنَّکَ اَنْتَ اَلْاَسْمَاءُ
 الَّحَدِیْثِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِاَنَّکَ اَنْتَ
 اَلْاَسْمَاءُ الَّحَدِیْثِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ

^aη ἰάσάι Ἰῶσά, ^aη ἰάσάι Ἰῶσά, ^aη ἰάσάι Ἰῶσά, ^aη ἰάσάι Ἰῶσά
ἰάσάι Ἰῶσά, ἰάσάι Ἰῶσά, ἰάσάι Ἰῶσά, ἰάσάι Ἰῶσά, ἰάσάι Ἰῶσά
ἰάσάι Ἰῶσά

Giriş İzni Duası

Allah'ım! Ben Peygamberin (rahmetin ona ve Ehlibeyti'nin üzerine olsun) evlerinin kapılarından birisinin karşısında durmuşum ve sen insanların izin almaksızın içeri girmelerini engellemiş ve buyurmuşsun ki:

Ey iman edenler size izin vermesi dışında Peygamber'in evlerine girmeyin.

Allah'ım! Ben bu mübarek türbenin sahibinin hayatta saygınlığına inandığım gibi gaybetinde de saygınlığına inanıyorum. Biliyorum ki elçin ve halifelerin (selamın onların üzerine olsun) diridirler ve senin yanında rızklanmaktadırlar, benim makamımı görüyorlar, sözümü duyuyorlar ve selamımın cevabını veriyorlar. Sen benim onların sözlerini duymamı engellemişsin; ancak, onların münacatının lezzetiyle idrak kapımı açmışsın.

Allah'ım! Ben birinci olarak senden izin istiyorum ve ikinci olarak Resulün'den (Allah'ın rahmeti onun ve Ehlibeyti'nin üzerine olsun) ve üçüncü olarak da itaati bize farz kılınan İmam Rıza'dan ve bu mübarek hareme vekil edilen meleklerden izin istiyorum.

Girebilir miyim ya Rasulallah? Girebilir miyim ey Allah'ın hücceti? Girebilir miyim ey bu haremden ikamet eden Allah'ın mukarrepelâmmelekleri?

Ey mevlam! Dostlarından birisine verdiğin en üstün izinle bana izin ver; eğer ben buna layık olmasam da sen buna layıksın.

Sonra içeri gir ve şöyle söyle:

Allah'ın adıyla, Allah'ın yardımıyla, Al-

lah yolunda ve Resulullah'ın (Allah ona ve Ehlibeyti'ne rahmet etsin) dini üzere.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلهَ اِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُهُ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ

Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et ve tövbemi kabul et; doğrusu sen tövbeyi çok kabul eden ve şefkatlisin.

• **Sonra parmaklıkların yanına gidip kibleyi arkana al ve Hazretin karşısında durup şöyle de:**

Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur; O birdir ve ortağı yoktur. Şahadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. O, geçmiş ve gelecekteki bütün insanların efendisidir; o, bütün peygamberlerin ve elçilerin efendisidir.

Allah'ım! Kulun, resulün, peygamberin ve bütün yaratıklarının efendisi Muhammed'e Sen'den başka hiç kimsenin sayamayacağı kadar (fazla) rahmet eyle.

Allah'ım! Senin halis kulun ve Resulün'ün kardeşi olan Emirü'l-Müminin Ali İbn

Ebu Talib'e rahmet eyle; onu kendi ilmin ve hikmetinle bütün yaratıkların arasından seçtin

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اَبِي تَالِبٍ وَصَلِّ عَلَىٰ مَنْ وَجَدْتَهُ فِي الْبَيْتِ

Á NIKK LKÁ Î Æ NIKUÛÖÁ % Á
Î NIKÁ NÖ KÁ X Æ NIKÁ K P KÁ

ve mahlukatından istediğin kimselere önder ve mesajını ulaştırmakla görevlendir-diğin kimselere kılavuz, adalet üzere dini uygulayan ve bütün bunlara tanık ve insanlar arasında hakem kıldın. Allah'ın selâm ve bereketleri onun üzerine olsun.

Allah'ım! Peygamberinin kızı, velinin eşi, Peygamberin iki torunu, cennet gençlerinin efendileri Hasan ve Hüseyin'in annesi, tertemiz, tahir, mutahhar, takvalı, arınmış, Allah'ın razı olduğu, temizlenmiş ve bütün cennet kadınlarının efendisi Fatıma'ya senden başkasının sayamayacağı kadar (fazla) rahmet eyle.

Allah'ım! Peygamberin iki torunu, cennet gençlerinin efendileri, yarattıkların arasında kıyam eden ve risaletlerin için gönderdiklerine delil ve kılavuz olan, adaletinle

din işlerinde hakim olan ve yarattıkların arasında son hükmü veren Hasan ve Hüseyin'e rahmet eyle.

Allah'ım! Yarattıkların arasında kıyam eden, risaletlerin için gönderdiklerine delil ve kılavuz olan, adaletinle dinin hakimi olan, yarattıkların arasında son hükmü veren ibadet edenlerin ziyneti Ali b. Hüseyin'e (İmam Zeynelabidin'e) rahmet eyle.

Allah'ım! Kulun, yeryüzündeki halifen ve peygamberlerin ilmini yaran Muhammed b. Ali'ye (İmam Muhammed Bâkır'a) rahmet eyle.

Allah'ım! Kulun, dininin velisi, bütün yarattıklarına hüccetin olan iyiliksever Cafer b. Muhammed es-Sadık'a (yani İmam Cafer Sadık'a) rahmet eyle.

Allah'ım! Salih kulun ve yaratıklarının arasında sözcün, hükmünle konuşan ve yarattıklarına hüccetin olan Musa b. Cafer'e (Musa Kâzım'a) rahmet eyle.

Allah'ım! Has kulun ve dininin velisi olan ve adaletinle dinini ayakta tutan Sen'in ve kendi sadık babalarının dinine davet edip rızanı kazanmış olan Ali b. Musa Rıza'ya (yani İmam Rıza'ya) senden başkasının saymaya kadir olmayacağı kadar (fazla) rahmet eyle.

Allah'ım! Has kulun ve velin, emrini ayakta tutan ve Sen'in yoluna davet eden Muhammed b. Ali'ye (yani İmam Muhammed Taki'ye) rahmet eyle.

Allah'ım! Has kulun ve dinin velisi Ali b. Muhammed'e (yani İmam Ali Naki'ye)

rahmet eyle.

Allah'ım! Emrinle amel eden, yarattıkla-

İ ۞ ن ۞ م ۞ ل ۞ ا ۞ ة ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞ ا ۞ و ۞ ه ۞ ی ۞ ک ۞ ی ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

rının arasında dinini ayakta tutan, peygamberinin tarafından hakkı eda eden, hüccetin ve halkına şahidin olan, lütfüne has kılınan, (insanları) sana ve Resulün'e itaate davet eden Hasan b. Ali'ye (İmam Hasan Askeri'ye) ve o yüce zatların hepsine rahmet ve selâm eyle.

Allah'ım! Yarattığın insanların arasında dinini ayakta tutan hüccetin ve velinin (Hz. Mehdi'nin) zuhurunu acele ederek ona yardımcı olacak ve bizi dünya ve ahirette onunla beraber kılacak, ebedi ve bâki kalacak, sürekli artacak bir rahmet eyle.

Allah'ım! O yüce zatların sevgisi ve dostluğu vasıtasıyla dergahına yakınlık arıyorum. Onların dostlarını dost, düşmanlarını ise düşman biliyorum. Öyleyse

onların vasıtasıyla dünya ve ahiret hayrını bana nasip eyle. Onların aracılığıyla dünya ve ahiret şerrini ve kıyamet gününün korkusunu benden uzaklaştır.

• **Sonra İmam Rıza'nın (a.s) mezarının başı ucunda dur ve şöyle de:**

Selâm olsun sana ey Allah'ın velisi! Selâm olsun sana ey Allah'ın hücceti! Selâm olsun sana ey yeryüzünün karanlıklarında Allah'ın nuru! Selâm olsun sana ey dinin direği!

Selâm olsun sana ey Allah'ın seçkin kulu Adem'in (ilminin) varisi! Selâm olsun sana ey Allah'ın peygamberi Nuh'un (hilminin) varisi! Selâm olsun sana ey Allah'ın halili İbrahim'in varisi! Selâm olsun sana ey İsmail Zebihullah'ın varisi! Selâm olsun sana ey Musa Kelimullah'ın varisi! Selâm olsun sana ey İsa Ruhullah'ın varisi! Selâm olsun sana ey Muhammed Resulullah'ın varisi! Selâm olsun sana ey Allah'ın velisi ve âlemlerin Rabbinin elçisinin vasisi Emirü'l-Müminin'in varisi!

Selâm olsun sana ey Fatımatü'z-Zehra'nın varisi!

Selâm olsun sana ey cennet gençlerinin efendileri Hasan ve Hüseyin'in varisi!

Selâm olsun sana ey ibadet edenlerin ziyneti Ali b. Hüseyin'in (İmam Zeynelabidin'in) varisi!

Selâm olsun sana ey önceki ve sonrakilere ilmini açıklayıp izah eden Muhammed b. Ali'nin (İmam Bâkır'ın) varisi!

Selâm olsun sana ey sadık ve salih Cafer b. Muhammed'in (İmam Cafer Sadık'ın) varisi!

Selâm olsun sana ey Musa b. Cafer'in (İmam Musa Kâzım'ın) varisi!

Selâm olsun sana ey sıddık ve şehit!

Selâm olsun sana ey (Peygamber'in) varisi, salih ve muttaki kişi!

Şahadet ederim ki sen namazı dosdoğru kıldın, zekatı verdin, iyiliğe emrettin ve kötülükten sakındırdın ve ölünceye kadar

6. ÖZÜMÜN İÇİNE KIRMIZI
 KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI

• Sonra kendini parmaklıklara yapıştır ve şöyle de:

1. ÖZÜMÜN İÇİNE KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 2. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 3. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 4. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 5. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 6. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 7. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 8. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 9. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI
 10. KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI KIRMIZI

~~SECRET~~

Allah'a ibadet ettin. Selâm olsun sana ey Ebe'l-Hasan Rıza! Allah'ın rahmet ve bereketleri senin üzerine olsun.

• **Sonra kendini parmaklıklara yapıştır ve şöyle de:**

Allah'ım! Yurdumdan seni kastettim, rahmetini umarak şehirleri katettim; o hâlde, ümidimi boşa çıkarma; hacetlerimi reva etmeden beni geri çevirme ve Resulünün (rahmetin onun ve Ehlibeyt'inin üzerine olsun) kardeşinin oğlunun mezarına yönelmemden dolayı bana merhamet et. Babam ve anam sana feda olsun ey mevlam! Kendime yapmış olduğum cinayetten ve sırtıma aldığım ağır (günah) yükünden sana sığınarak senin haremine ve ziyaretine geldim. O hâlde, fakirlik ve yoksulluk gününde Allah'a benim için şefahtçi ol. Doğrusu Allah yanında senin övülmüş bir makamın var ve sen O'nun yanında saygınsın.

İ İ İ İ İ

• **Sonra sağ elini kaldır ve sol elini ise mezarın üzerine koy ve şöyle de:**

Allah'ım! Ben onların sevgisi ve velayeti ile sana yaklaşıyorum, onların birincisini sevdiğim şeyle sonuncusunu da seviyorum ve onlardan başka her sırdaştan uzaklaşıyorum.

Allah'ım! Senin nimetlerini değiştirenlere, Peygamberini suçlayanlara, senin ayetlerini inkâr edenlere, imamınla (veya onun musibet günleriyle) alay edenlere ve insanları Muhammed'in Ehlibeyt'ine karşı durmaya zorlayanlara lânet et.

Allah'ım! Ben onlara lânet ederek, dünya ve ahirette onlardan uzaklaşarak sana yaklaşıyorum; ey Rahman!

• **Sonra İmam'ın ayak tarafına git ve şöyle de:**

Allah'ın rahmeti senin üzerine olsun ey Ebe'l-Hasan; Allah'ın rahmeti senin ruhuna ve bedenine olsun. Sen doğru konuşan ve

doğrulanmış olarak sabrettin. Allah, el ve dillerle seni öldürenleri öldürsün.

- Sonra yakar ve Emirü'l-Müminin Ali'nin, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in ve diğer Ehlibeyt İmamları'nın katillerine çokça lânet et. Sonra İmam'ın baş tarafında iki rekât namaz kıl; namazın birinci rekâtında Fatiha'dan sonra Yâsîn Suresi'ni ve ikinci rekâtında ise Rahman Suresi'ni oku. Elinden geldiği kadar dua et, kendin, baban, annen ve bütün mümin kardeşlerine çok dua et ve istediğin kadar İmamın mezarının baş tarafında kal; namazlarını İmam'ın türbesinin yanında kıl.

Ziyaretçi yüce türbelerde ve hatta herkes herhangi bir yerde herhangi bir hacet için dua etmek istediğinde kendisi için dua etmeden önce İmam Mehdi için dua etmesi daha uygundur.

Şunu da belirtelim ki, Ehlibeyt İmamları'nın katillerine her dille lânet etmek iyidir; fakat bazı dualardan alınan şu ifadelerle telin edilmeleri daha uygundur:

۞ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا
 ۞ اَوْلَادَ اَبِيْ سَلَمَةَ ۝ اَسْـَٔلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِيْ رَحِمْتَ بِهَا

Anlamı:

Allah'ım! Emirü'l-Müminin'in katillerine,
 Hasan ve Hüseyin'in katillerine ve Peygamberin
 Ehlibeyt'inin katillerine lânet et. Alla-
 h'ım! Âl-i Muhammed'in katillerine ve onları
 öldürenlere lânet et; onların azap üzerine
 azaplarını, alçaklık üzerine alçaklıklarını, zil-
 let üzerine zilletlerini ve rezillik üzerine rezil-

liklerini artır. Allah'ım! Onları zor bir şekilde cehennem ateşine götür ve onları elim azabına düşür; onları ve izleyicilerini grup grup cehennemde haşreyle.

• İmam Rıza'nın (a.s) ziyaretinden sonra şu duanın okunması müstehaptır:

Allah'ım! Ben senden niyaz ediyorum; ey egemenliğinde sürekli, izzetinde kâim olan, saltanatında itaat edilen, yüceliğinde tek, ebediliğinin genişlik çölünde yalnız, yarattıklarının içinde adil, kaza ve kaderinde alim ve azabını geciktirmede kerim olan!

İlahî! Hacetlerim sana yönelmiştir, arzularım senin yanında durmuştur; beni bir hayra muvaffak ettiğinde ona kılavuzum ve ona yolum sendin. Ey istekler kendisini aciz bırakmayan Kadir, ey rağbet edenlerin kendisine sığındığı zengin! Ben sürekli, ihsan ve bağış adetleri üzere akan nimetlerinle birlikteyim. Senin her şeyde nüfuz eden kudretin, en az bir duayla örttüğün kesin kazan, dağlara baka-

a. $\int \frac{1}{x^2} dx = -\frac{1}{x} + C$

rak yükselttiğin ve yeryüzüne bakarak yaydığın, göklere bakarak yükselttiğin, denizlere bakarak kaynatıp akıttığın bakişin hürmetine senden istiyorum; ey beşerin idrak ve duyu organlarından yüce, düşüncelerden geçmeyecek kadar latif olan! Ey mevlam! Sen ancak verdiğin muvaffakiyetle hamd edilirsin ve verdiğin bu muvaffakiyet de başka bir hamdı gerektirir; senin verdiğin en küçük nimetinden dolayı sana şükretmek başka bir şükür gerektirir.

Senin nimetlerin ne zaman sayılıp bitirilir ki ey ilâhi, o nimetlerinin ne zaman şükürüne yerine getirilebilir ki ey mevlam ve senin yarttıklarına ne zaman karşılık verilebilir mi ey efendim?! Halbuki hamdedenler senin nimetlerinle hamdederler; şükredenler senin şükürüne şükrederler. Günahların (bağışlanması) için senin affına güvenilir, günahkârların üzerine örtü

kanadını geren sensin, sıkıntıları kendi eliyle gideren sensin. Senin hilmin ne kadar günahları gizledi de onlar yok olup gittiler, lütfün ne kadar iyilikleri artırdı da onlara karşı mükâfatın büyüdü. Sen adaletin dışında sen korkulmaktan, ihsan ve bağışın dışında ümit edilmekten yücesin. O halde lütuf ve bağışının gerektirdiği şeyle bana minnet bırak ve adaletinin hükmettiği şeyle beni zelil etme.

Ey mevlam! Eğer günahlarımı yeryüzü bilecek olsaydı beni içine alırdı, dağlar bilecek olsaydı üzerime yıkılırdı, gökler bilecek olsaydı beni süratle kapar, parçalarlardı, denizler bilecek olsaydı beni boğarlardı. Ey efendim, ey efendim, ey efendim, ey mevlam, ey mevlam, ey mevlam! Nice defalar ziyafet sofrana oturdum; o halde senden niyaz edenlere vaat ettiğin şeyden beni mahrum eyleme. Ey ariflerin marufu, ey abidlerin mabudu, ey

Á NYELV
S IRODALOM

şükredenlerin şükrettiği, ey zikredenlerin enîsi, ey hamdedenlerin hamdettiği, ey kendisini talep edenlere hazır olan, ey kendisinin tekliğini ikrar edenlerin tavsif ettiği, ey kendisini sevenlerin sevgilisi, ey kendisini irade edenlerin imdadına koşan, ey kendisine dönüş yapanların amacı, ey gaybı kendisinden başkası bilmeyen, ey kötülüğü kendisinden başkası gideremeyen, ey kendisinden başkası işleri düzene koyamayan, ey kendisinden başkası günahları bağışlayamayan, ey kendisinden başkası varlıkları yaratamayan, ey kendisinden başkası yağmuru yağdıramayan! Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve beni bağışla; ey bağışlayanların en hayırlısı.

Rabb'im! Ben utanarak senden bağışlanma diliyorum, ümit ederek senden bağışlanma diliyorum, sana dönüş yaparak senden bağışlanma diliyorum, sana rağbet

ederek senden bağışlanma diliyorum, korkarak senden bağışlanma diliyorum, itaat ederek senden bağışlanma diliyorum, iman ederek senden bağışlanma diliyorum, ikrar ederek senden bağışlanma diliyorum, ihlasla senden bağışlanma diliyorum, takvayla senden bağışlanma diliyorum, tevekkül ederek senden bağışlanma diliyorum, zilletle senden bağışlanma diliyorum, senin için amel ederek ve senden sana kaçarak senden bağışlanma diliyorum. O hâlde, Muhammed ve Ehlibeyt'ine rahmet eyle ve bütün yaratıklarının tövbesini kabul ettiğin şeyle benim ve anamın-babamın tövbesini kabul et.

Ey merhametlilerin en merhametlisi, ey çok bağışlayan ve merhametli olarak adlandırılan, ey çok bağışlayan ve merhametli olarak adlandırılan, ey çok bağışlayan ve merhametli olarak adlandırılan! Muhammed ve Ehl-i Beyt'ine rahmet eyle;

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

benim tövbemi kabul et; amelimi temizle; çabamı mükafatlandır; yakarışıma acı; se-simi (duamı) engelleme; dileğimden mah-rum etme, ey imdada çağırınların imda-dına koşan! Benim selamımı ve duamı i-mamlarıma ulaştır ve senden istediğim her şeyde onları bana şefaathçi kıl; hedi-yemi onlara layık olduğu gibi ulaştır ve onlara hedi-yemi senden başkasının saya-mayacağı sana yakışır bir fazlalıkla artır; güç ve kuvvet ancak ulu ve yüce olan Al-lah'tandır. Allah'ın rahmeti elçilerin en i-yisi Muhammed'in ve onun tertemiz Ehli-beyt'inin üzerine olsun.

* * *

kiyam eden (onu yerine getiren), senin dinine yardım eden, kullarının üzerine şahit kıldığın, o da kullarına açıkta ve gizlide nasihat ettiği, hikmet ve güzel nasihatle onları senin yoluna davet ettiği gibi sen de evliyandan ve yaratıkların arasından seçtiğin birine ettiğin en üstün rahmetle ona rahmet eyle; doğrusu sen bağış ve ihsan sahibisin.

Veda Ziyareti

İmam Rıza ile vedalaşırken şu duayı oku:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبِي عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اَبْنِ اَبِي سَلَمَةَ
وَعَلٰى اٰلِهِٖ وَسَلِّمْ

Anlamı:

Selam olsun sana ey Allah'ın velisi; Allah'ın rahmet ve bereketleri senin üzerine olsun. Allah'ım! Bunu benim Peygamber'inin oğlunu ve yarattıkların üzerine hüccetini son ziyaretim etme; beni ve onu cennetinde bir araya getir; beni onunla ve onun partisinde şehitler ve salihlerle birlikte mahşur eyle; onlar ne güzel arkadaşlıklar. Ben seni Allah'a emanet ediyor, senin emrine riayet etmeyi diliyor ve seni selamlıyorum. Biz Allah'a, Resulüne, senin kendisi için geldiğin ve kılavuzluk ettiğin şeye iman ettik; bizi şahitlerden yaz.

İMAMZADELERİN ZİYARETİ

Kitabımızda imamzadelerden sadece ikisine değinmekle yetiniyoruz:

a) Hz. Fatıma-ı Masume

Doğumu

Hz. Masume, Medine'de, hicretin 173. yılının zilkaade ayının birinci günü dünyaya gelmiştir.

Hz. Masume'nin babası Ehlibeyt İmamları'nın yedincisi olan İmam Musa Kâzım'dır.

İmam Musa Kâzım'ın (a.s) halk arasındaki manevi nüfuz ve mevkisine tahammül edemeyen ve onu kendi zalim yönetimlerinin istikrarı için bir tehlike gören zalim Abbasi hükümdarı Harun er-Reşit yıllar boyunca İmam'ı zindanlarda tutmuş çeşitli işkence ve zulümler yapmış ve sonunda da İmam'ı zehirle şehit ettirmiştir.

Hız. Masume'nin annesi iffet, iman ve takvasıyla tanınan ve İslâmi ilimlere vakıf Necme isminde muhterem bir hanımdır. O, İslâm ilimlerini Hız. İmam Cafer Sadık'ın (a.s) hanımı Hamide'den öğrenmiştir.

Hamide şöyle diyor: Necme bizim eve geldiği gün, Allah Resulünü (s.a.a) rüyamda gördüm bana şöyle buyurdu:

Ey Hamide Necme'yi oğlun Musa'yla evlendir. Zira yeryüzünün en iyi insanı ondan dünyaya gelecektir.

Hamide diyor ki ben Resulullah'ın (s.a.a) emri üzere Necme'yi oğlum Musa'ya aldım ve ondan İmam Rıza dünyaya geldi.

Horasan'a Yolculuk

Abbasi halifelerinin yedincisi olan Me'mun, Şia kıyımlarını önlemek için, Hız. İmam Rıza'yı (a.s), zorla Medine'den Horasan'a getirtti. İlk önce (siyaset icabı) hilafeti İmam'a teklif etti; ama İmam (a.s) kabul etmedi. Daha sonra veliaht olmayı teklif etti. İmam (a.s), Me'mun'un tehdidi üzere veliahtlığı, memleketin siyasi işlerine karışmamak şartıyla kabul etti.

Kum şehrinin ileri gelenlerinden nakledildiğine göre, Memun'un, İmam Rıza'yı Medine'den Merv şehrine götürmesinden bir yıl geçtikten sonra, yani Hicretin 201. yılında Hz. Masume kardeşini görmek için, bir kaç kardeşinin eşliğinde Medine'den Horasan'a doğru hareket etti.¹

Hz. Masume'nin Hastalanması

Hz. Masume aleyhaselamın, bulunduğu kafi-
le İran'ın Save şehrine ulaştığında, Ehlibeyt düş-
manları haberdar olup onların kafilesine saldır-
dılar; bu saldırıda Hz. Masume aleyhaselamın
kardeş ve yeğenlerinden 23 kişi, vuku bulan çat-
ışma sonucu şehit oldular.

Kum halkı bu haberi duyunca yardıma koş-
tularsa da, olay yerine ulaştıklarında artık Hz.
Masume'nin yakınlarından bazıları şehit olmuş-
tu; Hz. Masume de bu olaydan duyduğu hüznün
ve üzüntü neticesinde şiddetli bir şekilde hasta-
lanmıştı.

---

1 - Şeyh Abbas Kummi, Muntehe'l-Amal, s.161

O zaman, Save şehrinin halkı çok mutaassıp idiler; hatta Hz. Ali'nin evlatlarına karşı kin besliyorlardı. Hz. Masume, "Burayla Kum Şehri arasındaki mesafe ne kadardır?" diye sordular. On fersah diye cevap verdiler. Bunun üzerine "Beni Kum'a götürün " dediler. Ve sözlerine şunu eklediler ki: Ben babalarımın duydum ki "Kum şehri bizim Şialarımızın yeridir."¹

Hz. Masume, 201 hicri kameri yılının Rebiyülevvel ayının 23'ünde Kum şehrine ulaştılar.

Hz. Masume'yi Karşılama

Hz. Masume'nin Kum'a girişinde, Kum'un büyüklüğü, onların önünde Musa b. Hazrec ve Kum halkından kalabalık bir grup onu karşıladılar.

Hz. Masume Kum'da, Musa b. Hazrec b. Sa'd Eş'ari'nin ricası üzerine onun evine yerleştiler.

Musa b. Hazrec'in evinde olduğu müddetçe, daima kardeşi Hz. Rıza'yı (a.s) hatırlayıp ayrılığın dolayı gözyaşı döküyordu. Hz. Masume'nin bulunduğu ev şimdi "Meydan-ı Emir" mahallesinde "Sittiye" medresesinde bulunmaktadır.

1- Sakkazade Tebrizi, "Deryay-i Suhen".

Hz. Masume'nin Vefatı ve Defni

Hz Masume, Musa b. Hazrec'in evinde on yedi gün kaldı, ta ki Rebiyülahır ayının onunda, 201 hicri kameri yılında Kum Şehrinde vefat etti.

Bu nakle göre Hz. Masume vefat ederken doğumundan 27 yıl 4 ay ve on gün geçmekteydi.

Hz. Masume Kum'da bulunan Babilan adlı mezarlığa defnedildi.

Nakle göre, kimin Hz. Masume'nin pak naşını mezara indireceği hususunda, Saad ailesi arasında ihtilaf meydana gelmiş ve sonunda hepsi, Kadir isimli salih bir yaşlının bu görevi üstlenmesi hususunda ittifak etmişlerdir.

Bu şahsın gelip cenazeyi defin etmesi için aradı sıra adam gönderdiklerinde, aniden çölün kumluk tarafından yüzü örtülü iki süvarinin süratle geldiği görülmüştür. Bu iki süvari, Hz. Masume'nin cenaze namazını kıldılar, sonra onu toprağa verdiler ve çıkıp gittiler. Bunların kim olduğunu kimse anlayamadı.

Musa b. Hazrec, kabrin üzerine hasırdan bir gölgelik dikti, daha sonraları 9. İmam Hz. Muhammed Takî'nin (a.s) kızı Hz. Zeyneb, Kum'a geldi ve mezarın üzerine bir kubbe yaptırdı.

Hz. Masume'nin Şahsiyeti

İmam Musa Kazım'ın (a.s), âlim, âbid, ârif, zâhid, muttaki kızı Hz. Fatıma-ı Masume, Allah'ın kendisine bağışladığı yüce bir makam ve mevkie sahiptir. Türbesi müminlerin ziyaretgâhı, dua ve zikirlerin icabet yeridir. Ziyaretinin sevabı cennettir.

Ebu'l- Kasım-i Sehab, İmam Musa Kâzım'ın (a.s) on dokuz kızı olduğunu ve kızlarından sadece, Masume lakabıyla meşhur olan Hz. Fatıma'nın Kum şehrinde defnedilmiş olduğunu yazıyor.

Merhum Şeyh Abbas Kummi (r.a) de şöyle yazıyor: Hz. Musa b. Cafer'in (a.s) en çok tanınan kızı Hz. Fatıma'dır. Mukaddes mezarı Kum kentindedir. Güzel bir türbesi vardır. Bu mekân Kum halkının göz nurudur. Aynı zamanda Müslümanların zorluklarda Allah'ın rahmetine nail olmak için sığındığı bir yerdir. Sürekli olarak uzak yakın bölgelerden müminler, Fatıma-i Masume'nin (s.a) ziyaret feyzine erişmek için, sefer zahmetine katlanıp Kum şehrine giderler.

Hz. Masume, henüz dünyaya gelmeden önce, İmam Cafer Sadık (a.s), Kum şehrini övmüş

ve Hz. Masume'nin şahsiyet ve makamını açıklayarak orada defnedileceğini bildirmiştir.

1- Hz. İmam Sadık (a.s) buyurmuştur ki:

Allah'ın bir haremi vardır ki, o Mekke'dir; Allah Resulü'nün (s.a.a) bir haremi vardır ki, o da Medine'dir; Emirü'l-Müminin Hz. Ali'nin (a.s) da bir haremi vardır ki, o da Kufe'dir; bizim de bir haremimiz vardır, o da Kum beldesidir. Benim evlatlarımdan bir kadın orada defnedilecektir ki ismi Fatıma'dır. Kim onu ziyaret ederse, cennet ona farz olur.

Ravi diyor: İmam Cafer Sadık (a.s) bu sözü, henüz İmam Musa Kazım (a.s) dünyaya gelmeden buyurdu.¹

3- Sa'd b. Sa'd şöyle diyor: İmam Rıza'dan (a.s), İmam Musa b. Cafer'in (a.s) kızı Fatıma hakkında sorduğumda, İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Kim onu ziyaret ederse, cenneti hakker.²

---

1 - Sefinetü'l-Bihar, c.2, s.436.

2 - Uyun-u Ahbari'r-Rıza, c.2, s.267.

4- İmam Muhammed Taki'nin (a.s) da şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

Kim halam (Masume'nin) kabrini Kum'da ziyaret ederse, cenneti hakkeder.¹

5- Yine Sa'd, İmam Rıza'nın (a.s) ona hitaben şöyle buyurduğunu nakleder:

"Ey Sa'd! Sizin yanınızda bize ait bir mezar vardır." Canım sana feda olsun. İmam Musa Kâzım'ın (a.s) kızı Fatıma'yı mı söylüyorsunuz? dedim. İmam, (a.s) "Evet" buyurdular. "Kim onu, hakkını tanıyarak ziyaret ederse, cenneti hakkeder."²

Kum Şehri

Kum Şehri, daima Ehlibeyt Mektebi'nin izleyicilerinin merkezi olmuş ve bu konumunu bugüne kadar da sürdürmüştür.

İşte bu yüzden, İmam Muhammed Taki'nin (a.s) bir kaç evladı ve diğer İmamların torunlarından bir kısmı Kum'a gelip yerleşmişlerdir.

Şah Abbas döneminin ünlü yazarlarından olan "Ahmed Razi", Kum hakkında geniş bir ki-

---

1 - Sefinetü'l-Bihar, c.2, s.376.

2 - Sefinetü'l-Bihar, c.2, s.376.

tap yazmış ve kitabında Kum toprağının, ma-sum imamların evlat ve torunlarından yaklaşık 444 kişiyi kendi bağrında bulundurduğunu kay-detmiştir.

İmam Cafer Sadık'ın (a.s) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

Allah'ın selamı, Kum ehline olsun. Allah, şehirlerine bol yağmur yağdırsın; bereketi-ni onlara indirsin ve kötülüklerini iyiliğe dönüştürsün. Onlar, rüku, secde ve kıyam (ibadet) ehlidirler. Onlar, düşünen fakih ve alimdirler. Onlar, Ehlibeyt İmamları'nın söz ve rivayetlerini iyice anlarlar ve Allah-'a hakkınca ibadet ederler.¹

Hz. İmam Musa Kâzım'ın (a.s) şöyle buyur-duğu nakledilmiştir:

Kum, Muhammed'in Ehlibeyt'inin yuva-sıdır; onların Şiasının meskenidir...²

Şeyh Abbas Kummi şöyle diyor:

---

1 - Biharu'l-Envar c. 60, s.228.

2 - Sefinetu'l-Bihar, c.2.

Kum, Ehlibeyt'in haremi, Âl-i Muham-med'in yuvasıdır... İmam Rıza'nın (a.s) mübarek kademleriyle şeref bulmuştur...

Kum halkı, humuslarını, Ehlibeyt İmam-ları'na göndermede asla ihmalkârlık etme-miş ve bu konuda öncü olmuşlardır.

Hz. Fatıma-ı Masume'nin (s.a) Ziyareti

Hz. Masume'yi ziyaret etmek istediğin za-man mezara yaklaş ve baş ucunda kibleye doğ-ru otuz dört defa "Allahü Ekber", otuz üç defa "Elhamdulillah" ve otuz üç defa da "Subhanel-lah" söyle ve sonra şöyle de:

ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ
ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ
ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ
ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ
ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ ﺋﻪﻟﻠﻪﻩ ﺋﻪﻛﺒﺮ

Ե՛ՔԱԼԻ՛Մ Ե՛ՍԵ՛Ց ԾՃՊԱՅՈՒՅՆՆԵ՛Ր Ի՛Ն ԿՈՒՆ
 ԱՆՆՈՒՅՑ ԾՃՊԱՅՈՒՅՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆ
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր
 ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր ԿՈՒՆՆԵ՛Ր

Ⲫⲟⲥ ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ

ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ

ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ
ⲉ̅ⲛ ⲛⲁⲥⲓⲛⲟⲩⲓ ⲛⲓⲛⲏⲥⲟⲩⲓ ⲉ̅ⲛⲓⲛ

ἨΑϞΑϞⲈϭϣ Ἠ Ἀ ϣϣϥϩ ⲛⲓ ἨΑϞΑϞⲈ
Ἀ ϣϣϥϩ ⲛⲓ ἨΑϞΑϞⲈϭϣ Ἠ ϣϣϥϩ ⲛⲓ
ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ
η ΕΙ Εϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ἨΑϞ
Ἠ ἰ ἰ ἰ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ ϣϣϥϩ Ἠ
ε ϣϣ ϣϣϥϩ ΕΙ Εϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ
ε Ἀϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ
Ἠ ϣϣϥϩ ϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ
Ἠϣϣ ϣϣϥϩ ϣϣ Ἠ Ἠϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ
Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ ϣϣϥϩ Ἠ Ἠϣϣ ϣϣϥϩ
Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ
Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ ϣϣϥϩ Ἠ

Ziyaretnamenin Anlamı:

Selâm olsun Allah'ın seçtiği Adem'e. Selâm olsun Allah'ın peygamberi Nuh'a. Selâm olsun Allah'ın dostu İbrahim'e. Selâm olsun Allah'la konuşan Musa'ya. Selâm olsun İsa Ruhullah'a. Selâm olsun sana ya Resulullah. Selâm olsun sana ey Allah'ın yarattıklarının en hayırlısı. Selâm olsun sana ey Allah'ın seçtiği. Selâm olsun sana ey peygamberlerin sonuncusu Muhammed b. Abdullah. Selâm olsun sana ey Resulullah'ın vasisi Emirü'l-Müminin Ali b. Ebitalib. Selâm olsun sana ey alemlerdeki kadınların efendisi Fatıma. Selâm olsun ikinize ey rahmet peygamberinin torunları ve cennet gençlerinin efendileri (Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin). Selâm olsun sana ey ibadet edenlerin efendisi ve basiret ehlinin gözünün nuru Ali b. Hüseyin. Selâm olsun sana ey peygamberden sonra ilmi yaran Muhammed b. Ali. Selâm olsun sana ey sadık, iyi-

liksever ve emin Cafer b. Muhammed. Selâm olsun sana ey tertemiz ve temiz yaratılmış Musa b. Cafer. Selâm olsun sana ey beğenilmiş ve rıza makamına sahip Ali b. Musa. Selâm olsun sana ey Muhammed b. Ali Taki. Selâm olsun sana ey ümmetin hayrını isteyen ve emin Ali b. Muhammed Naki. Selâm olsun sana ey Hasan b. Ali. Selâm olsun ondan (İmam Hasan Askeri'den) sonraki vasiye.

Selâm olsun Allah'ın seçtiği Adem'e. Selâm olsun Allah'ın peygamberi Nuh'a. Selâm olsun Allah'ın dostu İbrahim'e. Selâm olsun Allah'la konuşan Musa'ya. Selâm olsun İsa Ruhullah'a. Selâm olsun sana ya Resulullah. Selâm olsun sana ey Allah'ın yarattıklarının en hayırlısı. Selâm olsun sana ey Allah'ın seçtiği. Selâm olsun sana ey peygamberlerin sonuncusu Muhammed b. Abdullah. Selâm olsun sana ey Resulullah'ın vasisi Emirü'l-Müminin Ali b. Ebu Talib. Selâm olsun sana ey alemlerdeki kadınların

efendisi Fatıma. Selâm olsun ikinize ey rahmet peygamberinin torunları ve cennet gençlerinin efendileri (Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin). Selâm olsun sana ey ibadet edenlerin efendisi ve basiret ehlinin gözünün nuru Ali b. Hüseyin. Selâm olsun sana ey peygamberden sonra ilmi yaran Muhammed b. Ali. Selâm olsun sana ey sadık, iyiliksever ve emin Cafer b. Muhammed. Selâm olsun sana ey tertemiz ve temiz yaratılmış Musa b. Cafer. Selâm olsun sana ey beğenilmiş ve rıza makamına sahip Ali b. Musa. Selâm olsun sana ey Muhammed b. Ali Taki. Selâm olsun sana ey ümmetin hayrını isteyen ve emin Ali b. Muhammed Naki. Selâm olsun sana ey Hasan b. Ali. Selâm olsun ondan (İmam Hasan Askeri'den) sonraki vasiye.

Selâm olsun sana ey Resulullah'ın torunu. Selâm olsun sana ey Fatıma ve Hatice'nin torunu. Selâm olsun sana ey Emirü'l-Müminin'in torunu. Selâm olsun sana ey

Hasan ve Hüseyin'in torunu. Selâm olsun sana ey Allah'ın velisinin kızı. Selâm olsun sana ey Allah'ın velisinin kız kardeşi. Selâm olsun sana ey Allah'ın velisinin halası. Selâm olsun sana ey Musa b. Cafer'in kızı; Allah'ın rahmet ve bereketleri de -senin üzerine olsun.- Selâm olsun sana. Allah cennette bizimle sizin aranızda tanışlık kılsın ve bizi sizin safınızda haşretsin, bizi sizin peygamberinizin havuzuna girmemizi sağlasın ve bize sizin dedeniz Ali b. Ebu Talib'in (Allah'ın rahmeti sizin üzerinize olsun) kadehinden içirsin. Allah'tan sizde bize neşe ve kurtuluş göstermesini, bizi ve sizi ceddiniz Muhammed'in (Allah'ın rahmeti onun ve Ehlibeyti'nin üzerine olsun) safında toplamasını ve sizi tanımayı bizden almamasını niyaz ediyorum; çünkü O her şeye gücü yeten bir velidir. Sizin sevginizle, düşmanlarınızdan teberrî ile ve Allah'ın emrine gönülden teslim olarak Allah'a yaklaşıyorum. O'nu inkâr etmiyor, O'na karşı büyüklük taslamıyo-

rum. Peygamberi Muhammed'in getirdiği Şeye yakinim var ve ona gönülden razıyım. Bu rıza ve yakın üzere senin likana ermek istiyorum ey efendim!

Allah'ım! Senin rızanı ve ahiret yurdunu istiyorum. Ey Fatıma! Cennette bana Şefaatçi ol. Gerçekten Allah yanında senin yüce bir makamın var.

Allah'ım! (Ömrümü) saadetle bitirmeni ve sahip olduğum hali benden almamanı istiyorum. Ulu ve yüce Allah'a dayanmayan hiçbir başka güç ve kuvvet yoktur.

Allah'ım! (Duamızı) icabet et; cömertliğin, izzetin, rahmetin ve afiyetin hürmetine duamı kabul et.

Allah'ım! Muhammed ve tüm Ehlibeyti'ne rahmet eyle ve en mükemmel selamla ona selâm et; ey merhametlilerin en merhametlisi!"

b) İmamzade Abdulazim

Dört vasıtaıyla soyu Peygamber efendimizin büyük torunu İmam Hasan Müçteba'ya (a.s) ulaşır. Türbesi İran'ın Rey şehrinde'dir. O, Hz. Peygamber'in torunlarından olmanın yanı sıra büyük bir muhaddis, yüce bir alim, zahit ve abittir. Ayrıca İmam Muhammed Taki ve İmam Ali Naki'nin ashabındandı ve onlardan çok sayıda hadis rivayet etmiştir. "*Huteb-u Emiri'l-Müminin*" ve "*Yeom ve Leyle*" isiminde kitaplar yazmış, inancını İmam Ali Naki'ye (a.s) sunmuş ve o da tasdik edip şöyle buyurmuştur:

Ey Eba Kasım! Allah'a andolsun Allah'ın kulları için razı olduğu din budur; bunda sabit kal. Allah dünya ve ahirette seni sabit sözle sabit kılsın.

Sahib b. Ubbad, Abdulazim hazretleri hakkında kısa bir risale yazmış, Sıkatu'l-İslâm Nurî

onu *Müstedrek* adlı kitabının bitiş bölümünde nakletmiştir. Orada ve yine Şeyh Necaşi'nin *Rical* kitabında şöyle geçmektedir:

Hz. Abdulazim, zamanın sultanından korkup kaçtı. Şehirlerde postacı diye geziyordu. Nihayet Rey şehrine gelince Saribanan'da saklandı ve Necaşi'nin rivayetine göre de Sekketu'l-Mevali'de Şiilerden birinin evinin bodrum katında saklandı. Orada Allah'a ibadet ediyor, gündüzleri oruç tutuyor, geceleri namaz kılıyor, gizlice dışarı çıkarak şimdiki kabrinin karşısındaki mezarı ziyaret ediyor ve bu Hz. İmam Musa'nın (a.s) evlatlarından bir kişinin kabridir diyordu. Devamlı oradaydı; Şiilerden sadece bir iki kişi onun durumunu biliyordu. Nihayet Rey halkının çoğu onu tanıdı. Bir gün Şiilerden biri rüya aleminde Peygamber efendimizin onun defnedildiği yere işaret ederek şöyle buyurduğunu görmüştür: *"Benim evlatlarımdan bir kişiyi Sekketu'l-Mevali'den alıp Abdulcabbar b. Abdulvehhab'ın bağındaki elma ağacının yanına defnedecekler."* Adam bunun üzerine o ağaçla bağı sahibinden satın almaya gitmiş, bağ

sahibi, "Bu ağaçla yerini neden satın almak istiyorsun?" diye sormuştur. Adam rüyasını anlatınca bağ sahibi, "Ben de böyle bir rüya gördüm ve bu ağacın yeriyle tüm bağı o seyyide ve cenazelerin oraya defnetmeleri için diğer Şiilere vakfettim. Abdulazim vefat edince gusletmek için onu soyundurdıkları zaman cebinde soy şeceresini yazdığı şöyle bir yazı buldular: "Ben Ebu'l-Kasım Abdulazim b. Abdullah b. Ali b. Hasan b. Zeyd b. İmam Hasan b. Ali b. Ebu Talib'im."

Yine Sahib b. Ubbad, Abdulazim'in ilmini şöyle anlatıyor: Ebu Turab-i Revyanî şöyle rivayet eder: Ebu Hammad Razî'den şöyle duydum: Samerra'da Hz. İmam Ali Naki'nin (a.s) huzuruna varıp helal ve haramlarla ilgili bir takım sorular sordum. İmam (a.s) sorularımı cevaplandırdıktan sonra oradan çıkıp gitmek için İmam'la (a.s) vedalaşınca şöyle buyurdu:

Ey Hammad! Olduğun bölgede, (yani Rey'de) dininle ilgili bir sorunla karşılaşsan onu Abdulazim b. Abdullah-i Hasenî'den sor ve benim selamımı ona ulaştır.

Muhakkik Damad "Ravaşih" adlı kitabında şöyle demiştir: Abdulazim'i ziyaret etmenin fazileti hakkında birçok rivayet nakledilmiştir. Şeyh-i Şehid (r.a) "Havaşi"de bazı soy bilimcilerden bu rivayetin özetini nakletmiştir. İbn Baveveyh ve İbn Kavleveyh muteber bir senetle şöyle rivayet etmişlerdir: Rey halkından bir adam İmam Ali Naki'nin (a.s) huzuruna gitti. İmam ona, "Nereden geldin?" diye sordu. Adam, "İmam Hüseyin'in (a.s) ziyaretine gitmiştim." dedi. İmam (a.s) bunun üzerine, "Sizin yanınızdaki Abdulazim'i ziyaret etmiş olsaydın İmam Hüseyin'i (a.s) ziyaret etmiş kimse gibi olurdu." buyurdu.

Abdulazim'in (a.s) Ziyareti

İmamzade Abdulazim şu şekilde ziyaret edilir:

۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۞
 اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اَبْنِ اَبِي نَجِيۡحٍ
 ۞ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۞

a 𐎠𐎡𐎢 𐎣𐎤 𐎥𐎦 𐎧𐎨𐎩 𐎪𐎫𐎬𐎭 𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲
 𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈
 𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞
 𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶
 a 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶
 a 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶
 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸
 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸
 a 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸
 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸
 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸
 𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸

KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ KĀFĀ
 ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ
 ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ
 ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ ĀĀ

Ziyaretnamenin Anlamı

Selâm olsun Allah'ın seçtiği Adem'e. Se-
 lâm olsun Allah'ın peygamberi Nuh'a. Se-
 lâm olsun İbrahim Halilullah'a. Selâm olsun
 Musa Kelimullah'a. Selâm olsun İsa Ruhul-
 lah'a. Selâm olsun sana ya Resulullah. Se-
 lâm olsun sana ey Allah'ın yarattıklarının
 en hayırlısı. Selâm olsun sana ey Allah'ın
 seçtiği. Selâm olsun sana ey peygamberlerin
 sonuncusu Muhammed b. Abdullah. Selâm
 olsun sana ey Resulullah'ın vasisi Emirü'l-
 Müminin Ali b. Ebu Talib. Selâm olsun ey
 alemlerdeki kadınların efendisi Fatıma. Se-

lâm olsun ikinize (İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e) ey rahmet peygamberinin torunları ve cennet gençlerinin efendileri. Selâm olsun sana ey ibadet edenlerin efendisi ve basiret ehlinin gözünün nuru Ali b. Hüseyin. Selâm olsun sana ey peygamberden sonra ilmi yaran Muhammed b. Ali. Selâm olsun sana ey sadık, iyiliksever ve emin Cafer b. Muhammed. Selâm olsun sana ey tertemiz ve temiz yaratılmış Musa b. Cafer. Selâm olsun sana ey beğenilmiş ve rıza makamına sahip Ali b. Musa. Selâm olsun sana ey Muhammed b. Ali Taki. Selâm olsun sana ey ümmetin hayrını isteyen ve emin Ali b. Muhammed Naki. Selâm olsun sana ey Hasan b. Ali. Selâm olsun ondan (İmam Hasan Askeri'den) sonraki vasiye.

Allah'ım! Kendi nuruna, çırağına, velinin velisine, vasinin vasisine ve yaratıkların üzerindeki hüccetine rahmet eyle.

Selâm olsun sana ey arınmış, tertemiz ve seçkin zat. Selâm olsun sana ey tertemiz e-

fendilerin oğlu. Selâm olsun sana ey seçilmişlerin ve iyi kişilerin oğlu. Selâm olsun Resulullah'a (s.a.a) ve Resulullah'ın (s.a.a) soyuna; Allah'ın rahmet ve bereketleri onların üzerine olsun. Selâm olsun alemlerin Rabbi Allah ile Resulü'ne ve Emirül-Müminin'e itaatkâr olan salih kula. Selâm olsun sana ey Müçteba'nın (İmam Hasan'ın) seçkin soyunun oğlu Eba Kasım'a. Selâm olsun sana ey ziyaretiyle şehitler efendisinin (İmam Hüseyin'in) ziyaretinin sevabına ulaşılması umulan. Selâm olsun sana; Allah cennette bizimle sizin aranızda tanışıklık kılsın ve bizi sizin safınızda haşretsin, bizi sizin peygamberinizin havuzuna girmemizi sağlasın ve bize sizin dedeniz Ali b. Ebu Talib'in (Allah'ın rahmeti sizin üzerinize olsun) kadehinden içirsin. Allah'tan niyaz ediyorum ki sizde bize sevinç ve kurtuluş göstereyin, bizi ve sizi ceddiniz Muhammed'in (Allah'ın rahmeti onun ve Ehlibeyti'nin üzerine olsun) safında toplansın ve sizi tanı-

mayı bizden almasın; çünkü O her şeye gücü yeten bir velidir. Sizin sevginizle, düşmanlarınızdan teberrî ile ve Allah'ın emrine gönülden teslim olarak Allah'a yaklaşıyorum. O'nu inkâr etmiyorum ve O'na karşı büyüklük taslamıyorum ve peygamberi Muhammed'in getirdiğine yakinim vardır ve gönülden razıyım. Bu rıza ve yakın üzere senin likana ermek istiyorum ey efendim!

Allah'ım! Senin rızanı ve ahiret yurdunu istiyorum. Ey efendim ve efendimin oğlu! Cennette bana şefaathçi ol. Gerçekten Allah yanında senin yüce bir makamın var.

Allah'ım! (Ömrümü) saadetle bitirmeni ve sahip olduğum hali benden almamanı istiyorum. Ulu ve yüce Allah'a dayanmayan hiç bir güç ve kuvvet yoktur.

Allah'ım! Duamızı icabet et; cömertliğin, izzetin, rahmetin ve afiyetin hürmetine duamızı kabul et. Allah'ın salâtı ve en mükemmel selâmı Muhammed'in ve onun tüm Ehlîbeyti'nin üzerine olsun; ey merhametlile-

rin en merhametlisi!"

c) İmamzade Hamza

İmamzade Abdulazim'in Rey'de ikamet ettiği süre içerisinde evinden gizlice çıkıp ziyaret ettiği ve: *"Bu, Musa b. Cafer'in (a.s) evlatlarından bir kişinin kabridir."* dediği türbe anlaşıldığı kadarıyla İmam Musa Kâzım'ın (a.s) oğlu İmamzade Hamza'nın türbesidir. Onu da ziyaret etmek gerekir. İmamzade Hamza da bu ziyaretle ziyaret edilebilir. Ancak Abdulazim'in ziyaretinde geçen *"es-selamu aleyke ya Ebe'l-Kasım"* cümlesini ve ondan sonraki cümleyi okumamak gerekiyor.

Ayrıca, İmamzade Hamza'nın türbesinin avlusunda ünlü müfessir Şeyh Cemaleddin Ebu'l-Futuh Hüseyin b. Ali Huzaî'nin (r.a) kabri bulunmaktadır; onu da ziyaret etmek gerekir. Yine İmamzade Abdulazim'in bulunduğu şehrin yakınlarında ünlü ve büyük muhaddis İbn Babeveyh'in yani Şeyh Saduk'un türbesini de ziyaret etmek gerekir.

MÜMİNLERİN KABİRLERİNİ ZİYARET

Yüce Şeyh Cafer b. Kavluveyh-i Kummî Amr b. Osman-ı Razi'den şöyle rivayet etmiştir: Hz. Ebu'l-Hasan İmam Musa b. Cafer'den (a.s) şöyle buyurduğunu duydum:

Kim bizi ziyaret etmeye muvaffak olmazsa (hakkında) bizi ziyaret etmenin sevabı yazılması için bizim dostlarımızdan olan salih kulları ziyaret etsin; kim de bize sıla ve iyilik yapmaya gücü yetmezse, hakkında, bize sıla ve iyilik yapmanın sevabı yazılması için bizim dostlarımızdan olan salih kişilere sıla ve iyilik yapsın.

Yine sahih senetle Muhammed b. Ahmed b. Yahya el-Aş'arî'den şöyle rivayet etmiştir: Fid'de (Mekke yolu üzerinde bir menzilin adıdır) Ali b. Bilal ile birlikte gidip Muhammed b. İsmail-i Bezi'nin kabrini ziyaret ettik. Ali b. Bilal

bana, o kabrin sahibinin kendisine İmam Rıza'dan (a.s) şöyle rivayet ettiğini söyledi:

Kim mümin kardeşinin kabrinin yanına gidip elini onun kabrine bırakarak yedi defa Kadir Suresini okursa büyük korku gününü olan kıyamet gününde güvencede olur.

Yine Kamilu'z-Ziyarat kitabında muteber bir senetle Abdurrahman b. Ebi Abdullah'ın İmam Cafer Sadık'tan (a.s), "Ellerimi Müslümanların kabrine nasıl bırakayım?" diye sorması üzerine İmam (a.s) eliyle yere işaret edip kibleye doğru olduğu halde elini yere bıraktı.

Sahih bir senetle Abdullah b. Sinan'ın İmam Cafer Sadık'tan (a.s), "Kabir ehlini nasıl selamlamak gerekir?" diye sorası üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ أَنْتُمْ لَنَا
فَرَطٌ وَنَحْنُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِاحِقُونَ.

Anlamı:

Selam olsun mümin ve Müslüman olan kabir ehline. Siz bizden öne geçtiniz ve biz de inşallah size kavuşacağız.

İmam Hüseyin'den (a.s) de şöyle rivayet edilmiştir: "Kim mezarlığa girer de şöyle derse:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الْأَرْوَاحِ الْفَانِيَةِ وَالْأَجْسَادِ الْبَالِيَةِ وَالْعِظَامِ
النَّخِرَةِ الَّتِي خَرَجْتَ مِنَ الدُّنْيَا وَهِيَ بِكَ مُؤْمِنَةٌ، اذْخُلْ عَلَيْهِمْ
رَوْحاً مِنْكَ وَسَلَاماً مِنِّي.

Allah Teala onun için, Adem'den kıyamete kadar yaratmış olduğu kullarının sayısının iyilik yazar."

Anlamı: Allah'ım! (Ey) dünyadan ayrıldıkları zaman sana iman eden bu fani ruhların, dağılan bedenlerin ve çürüyen kemiklerin Rabbi! Bu ruhlara kendinden taraf neşe ve benden taraf selametlik ver.

• İmam Ali'den (a.s) şöyle rivayet edilmiştir: "Mezarlığa giren bir kimse şöyle derse:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، أَسَلَامٌ عَلَى أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
مِنْ أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَا أَهْلَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، كَيْفَ وَجَدْتُمْ قَوْلَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَا لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اغْفِرْ لِمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،

وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَةٍ مَّنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيَّ
وَيُؤَيُّ اللَّهُ.

Allah Teala onun için elli yıllık ibadetin sevabını yazar; ondan, babasından ve annesinden elli yıllık günahı siler."

Anlamı: Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla. Selam olsun "la ilâhe illellah" (tevhid) ehlinde "la ilâhe illellah" (tevhid) ehline. Ey "la ilâhe illellah" (tevhid) ehli! "La ilâhe illellah"ın hakkı için, "kendisinden başka ilah olmayan Allah'tan "la ilâhe illellah" sözünü(n mükafatını) nasıl buldunuz? Ey kendisinden başka ilah olmayan Allah! "La ilâhe illellah"ın hakkı için "la ilâhe illellah" diyeni bağışla ve bizi "la ilâhe illellah, Muhammedun resulullah ve Aliyyun veliyullah" diyenlerin safında haşret.

• Başka bir rivayette ise şöyle geçmektedir: "Mezarlıktan geçerken orada söylenecek en güzel söz durarak şöyle demektir:

اَللّٰهُمَّ وَهَيْمَ مَا تَوَلَّوْا وَاحْشُرْهُمْ مَعَ مَنْ اَحْبَبُوْا .

Anlamı: Allah'ım! Kimi dost edinmişlerse onu onlara dost et ve kimi seviyor idiyseler onu onlarla birlikte haşret.

• Seyyid b. Tavus "*Misbahu'z-Zair*" adlı eserinde şöyle demiştir: Müminlerin kabrini ziyaret etmek istediğin zaman Perşembe günü ziyaret etmen daha iyidir; ama buna rağmen istediğin zaman da ziyaret edebilirsin. Kabir ehli şöyle ziyaret edilir: Kibleye doğru dön ve elini onların kabirlerine bırakarak şöyle de:

اللَّهُمَّ ارْحَمْ غُرْبَتَهُ وَصِلْ وَحَدَّتَهُ وَأَنْسِ وَحَشَّتَهُ وَأَمِنْ رَوْعَتَهُ، وَأَسْكِنْ إِلَيْهِ مِنْ رَحْمَتِكَ رَحْمَةً يَسْتَعْنِي بِهَا عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ، وَأَلْحِقْهُ بِمَنْ كَانَ يَتَوَلَّاهُ.

Anlamı: Allah'ım! Onun garipliğine merhamet et, onu yalnızlıktan çıkar, dehşetinin munisi ol, korkusunu güvenceye dönüştür, kendi rahmetinden ona senden başkasının merhametine ihtiyaç duymayacak bir rahmet et ve onu sevdiği kişilere kavuştur.

• Sonra yedi defa Kadir Suresini oku. Onları ziyaret etme ve onun sevabıyla ilgili ola-

rak bir başka rivayette Fuzeyl'den şöyle aktarılmıştır:

Kim bir müminin kabrinin yanında Kadir Suresi'ni yedi defa okursa, Allah Teala onun kabrinin yanına bir melek gönderir. Bu melek onun kabrinin yanında Allah'a ibadet eder ve Allah Teala o meleğin ibadetinin sevabını ölen kişi için yazar. Dirilip kabrinden çıktığı zaman Allah Teala o melekten dolayı onun karşılaşacağı kıyametin bütün korkularını ondan çevirir ve nihayet onu cennete sokar.

Yedi defa Kadir Suresini okuduktan sonra Fatiha, Felak, Nass ve İhlas Surelerini ve ayete'l-kürsü'yü de her birini üç defa okusun. Yine onları ziyaret etmekle ilgili olarak Muhammed b. Müslim'den şöyle rivayet edilmiştir: İmam Cafer Sadık'a (a.s), "Ölüleri ziyaret edelim mi?" diye arzettim. İmam (a.s), "*Evet*" buyurdu. "Onlar ziyaretlerine gittiğimizi biliyorlar mı?" diye sordum. İmam (a.s), "*Evet; andolsun Allah'a biliyor, seviniyor ve sizinle ün-siyet kuruyorlar*" buyurdu. Ben, "Onları ziyaret ettiğimiz zaman ne söyleyelim?" diye sorunca da şöyle buyurdu: "De ki:

اللَّهُمَّ جافِ الأَرْضَ عَن جُنُوبِهِم، وَصاعِدِ إِلَيْكَ
أَرْواحَهُم، وَلَقِهِم مِّنكَ رِضواناً، وَأَسْكِنِ إِلَيْهِم مِّن رَّحْمَتِكَ
ما تَصِلُ بِهِ وَحَدَّهُمْ وَتُؤَنَسُ بِهِ وَحَشَتَهُمْ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Anlamı: Allah'ım! Yeri onların yanlarından boşalt (kabirlerini genişlet), ruhlarını kendine doğru yükselt, rızvanını onlara ulaştır, onların yalnızlığını giderecek, dehşet ve korkularını ünsiyete çevirecek rahmetinden onlara sükûnet ver. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter.

• Seyyid daha sonra şöyle demiştir: Müminlerin kabirleri arasında olduğun müddetçe on bir defa İhlas Suresi'ni okuyup onlara hediye et. Kim böyle yapacak olursa Allah Teala'nın ona ölülerin sayısınca sevap vereceği rivayet edilmiştir...

Kamilu'z-Ziyaret kitabında İmam Cafer Sâdık'tan (a.s) şöyle rivayet edilmiştir:

Ölüleri güneş doğmadan önce ziyaret edecek olursanız duyar ve cevap verirler size. Fakat güneş doğduktan sonra ziyaret

ederseniz duyar ama cevap vermezler.

Ravendi'nin "*ed-Deavat*" adlı kitabında Peygamber efendimizden (s.a.a) ölüleri geceleyin ziyaret etmenin mekruh olduğu rivayet edilmiştir. Nitekim Ebuzer'e, "*Hiçbir zaman onları geceleyin ziyaret etme.*" buyurmuştur. Şeyh-i Şehid'in Mecmua'sında Resulullah'tan (s.a.a) şöyle nakledilmiştir: "*Kim bir ölünün kabrinin yanında üç defa şu cümleyi derse yüce Allah kıyamet günü ondan azabı uzaklaştırır:*

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَنْ لَا تُعَذِّبَ هَذَا

الْمَيِّتَ

Anlamı: Allah'ım! Muhammed ve Ehlibeyti'nin hakkı hürmetine bu ölüyü azaplandırmamamı diliyorum.

• *Camiu'l-Ahbar*'da bazı sahabelerin Peygamber efendimizden (s.a.a) şöyle naklettikleri geçmektedir: "*Ölüleriniz için hediye gönderin.*" Biz, "*Ölülerin hediyesi nedir?*" diye sorunca, "*Sadaka ve duadır*" buyurdu ve ekledi:

Ölülerin ruhları her Cuma günü dünyanın semasına gelip evlerinin karşısında durarak her biri hazin bir sesle ve ağlayarak

şöyle feryat ederler: "Ey benim ailem ve çocuklarım, ey babam, annem ve akrabalarım! Daha önce bizim elimizde olan şeylerle bize şefkat gösterin. Onun azap ve hesabı bizim üzerimizdedir, faydası ise diğerlerinedir." Her biri akrabalarını çağırarak derler ki: Bir dirhem parayla veya bir ekmek parçasıyla ya da bir elbiseyle bize iyilik yapın ki, Allah size cennet elbisesi giydirdi.

Peygamber efendimiz (s.a.a) sonra ağladı. Biz de onunla birlikte ağladık; efendimiz o kadar ağladı ki artık konuşma gücü kalmamıştı; sonra şöyle buyurdu:

Bunlar naz-u nimet içerisinde olduktan sonra sizin toprakta çürüyen kardeşlerinizdirler... Sonra şöyle derler: "Eyvahlar olsun bize! Elimizde olan şeyden Allah'a itaat ve O'nun rızası doğrultusunda infak edecek olsaydık, şimdi size muhtaç olmazdık. Sonra teessüf ve pişmanlık duydukları halde geri dönerek şöyle feryat ederler: Çabuk gönderin ölülerin sadakasını.

Yine Hazretten şöyle rivayet etmiştir:

Ölü için verilen her sadakayı bir melek,

nuru yedi kat göğe ulaşan bir tabağa koyarak kabrin kenarında durup, "Selâm olsun size ey kabirlerin ehli! Bu hediyeyi aileniz gönderdi size" der. Bunun üzerine onu alarak mezarına indirir ve onunla uyuduğu yer genişler... Bilin ki, kim sadakayla ölüye iyilikte bulunursa Allah katında onun Uhud dağı kadar büyük bir mükafatı vardır. Ve diri olan Allah'ın arşının gölgesinin dışında bir gölgenin bulunmadığı kıyamet günü Allah'ın arşının gölgesinde olur ve ölü bu sadakayla kurtulur.

Müminlerin mezarını ziyaret etmenin çok sevabı olmakla birlikte birçok yararları da vardır. İbret almaya, şuur kazanmaya, dünyaya eğilim ve rağbet göstermemeye ve ahirete yönelmeye neden olur. İnsan çok üzüldüğü zaman ve yine çok sevinçli olduğu zaman mezarlığa gitmelidir. Dolayısıyla akıllı kişi, kalbinden dünyanın tatlılığının çıkması ve dünya metası ağzında acı olması için mezarlıkta ibret almalı, dünyanın fani olacağını düşünmeli, halinin dönüşüp alt-üst olacağını hatırlamalı, kendisinin de yakında onlar gibi olacağını, artık amel edemeyeceğini ve diğerlerine ibret vesilesi olacağını düşünmelidir.

CEMKERAN MESCİDİ

Şeyh Saduk'la (r.a) aynı dönemde yaşayan ve geçmiş Şîu alimlerin ileri gelenlerinden olan Şeyh Hasan Kummî "Tarih-i Kum" adlı kitabında Cemkeran Mescidi'nin inşası hakkında "*Munisul-Hazin Fi Marifeti'l-Hakk-i ve'l-Yakin*" kitabından şöyle nakletmektedir:

Salih kişilerden olan Şeyh Hasan Muslih-i Cemkeranî şöyle diyor: Hicri 393 yılının Ramazan ayının on yedisi Salı gecesi Cemkeran köyündeki evimde uyumuştum. Gece yarısından sonra bir grup evimin kapısına gelerek beni uyandırıp, "Kalk; mevlan zamanın sahibi Hz. Mehdi (a.f) seni çağırıyor; onun emrini yerine getir." dediler. Ben kalkıp kendimi toparladım ve onlara, "Müsaade edin de gömleğimi giyeyim" dedim. Onlar, "O gömlek senin değil; onu giyme." diye bağırıldılar. Elimi uzatıp şalvarımı

aldım. Fakat bu defa, "O şalvar da senin değil; kendi şalvarımı giy." dediler. Bunun üzerine onu da bırakıp kendi şalvarımı giydim. Sonra kapıyı açmak için anahtarı almak istedim; ama bu defa da, "Kapı açıktır." dediler. Kapıya çıkınca dışarıda ileri gelenlerden bir gurubun kapının önünde durduğunu gördüm. Selâm verdim. Selâmımı alıp merhaba söylediler.

O grup beni alıp şimdiki Cemkeran Mescidi'nin bulunduğu yere götürdüler. Dikkat edince üzerine güzel bir sergi serilmiş bir sedirin üzerine görkemli yastıkların dizildiğini ve otuz yaşlarında bir gencin o sedirin üzerindeki yastıklara yaslandığını gördüm; yaşlı bir adam da yanında oturmuş, elindeki kitabı ona okuyordu. Orada, altmıştan fazla adam o gencin etrafında namaz kılmaktaydı; namaz halindeki adamların bazılarının üzerinde beyaz ve bazılarının üzerinde ise yeşil elbiseler vardı.

O gencin yanında oturan yaşlı adam Hz. Hızır'dı (a.s); Hz. Hızır (a.s) bana oturmamı emretti. Sonra İmam (a.f) isimle bana hitap ederek şöyle buyurdu:

Git Hasan-i Müslim'e de ki: Sen beş yıldır bu yerden yararlanıyor, ekin ekip çiftçilik yapıyorsun; fakat biz onu tahrip edeceğiz.

Bu kutsal bir topraktır. Allah Teala onu diğer yerlerden seçip üstün kılmıştır. Bu yıl yine iznin ve hakkın olmadığı halde onu ekmek için hazırlamışsın. Şimdiye kadar bu yerden ne kadar yarar elde ettiysen burada cami inşa etmeleri için geri vermen gerekir.

Allah Teala bu aykırı amelinden dolayı ve bu yeri kendi topraklarına kattığın için senin iki genç oğlunu aldı; fakat sen yine öğüt almadın. Yine böyle yapmaya kalkışırsan Allah Teala hiç ummadığın bir şekilde cezalandıracaktır seni.

Ben, "Mevlam! Bu iş için bir alamet ve nişanem olması gerekir; insanlar doğruluğuna dair bir delilim olmaksızın sözümü kabul etmezler" diye arzettim.

İmam (a.f) buyurdu ki:

İnsanların seni tasdik etmeleri için buraya bir alamet bırakacağız; sen git elçiliği-

mizi yerine getir. "(Kum'da) Seyyid Ebu'l-Hasan'ın yanına giderek ona seninle birlikte gelip Hasan-i Müslim'i çağırmasını; şu birkaç yılın gelirlerini ondan alıp caminin inşası için kullanmasını söyle.

Diğer masrafları bizim malımız olan Rehk-i Erdehal'dan getirip caminin yapımını tamamlasınlar. Rehk köyünün yarısını bu camiye vakfettik; her yıl onun gelirini getirip bu caminin yapımında kullansınlar.

Halka bu camiye yönelmelerini ve onu yüceltmelerini söyle. Burada dört rekat namaz kılsınlar. İlk iki rekatını caminin tahiyet namazı niyetiyle kılsınlar; tahiyet namazının her rekatında bir defa Fatiha ve yedi defa İhlas suresi okunur. Ruku ve secde zikirleri de yedi defa tekrarlanır. İkinci iki rekatını ise İmam-ı Zaman Namazı niyetiyle kılsınlar. Şöyle ki, Fatiha Suresini okusunlar. **"İyyake ne'budu ve iyyake nestain"** cümlesine ulaştıklarında bu cümleyi yüz defa tekrarlasınlar. Sonra Fatiha Suresi'nin devamını okusunlar. Sonra bir defa İhlas Suresi'ni okusunlar. Ruku ve

secde zikirlerini yedi defa tekrarlasınlar. İkinci rekâtı da böyle kılsınlar. Namaz bittikten sonra bir defa "La ilahe illellah" desinler ve sonra Hz. Fatıma-ı Zehra'nın (s.a) tesbihatını okusunlar. Peşinden de secdeye giderek Muhammed (s.a.a) ve Ehlibeyt'ine yüz defa salavat getirsinler.

İmam (a.s) daha sonra şöyle buyurdu:

Kim bu namazı kılsa Ka'be'de kılmış gibi olur.

Hasan-i Muslih-i Cemkeranî diyor ki: Ben yola koyuldum. Daha bir kaç adım ilerlemeden tekrar beni çağırarak buyurdu:

Çoban Cafer-i Kaşanî'nin sürüsünde bir keçi var; köy halkı onun ücretini verirlerse al, aksi durumda ücretini kendin öde ve yarın akşam buraya getirip kes. Ramazan ayının on sekizinci günü onun etini hastalar arasında dağıt. Herhangi bir hasta onun etinden yerse Allah Teala ona şifa verecektir; o keçi çok kıllı ve alacaktır; bunun dışında yedi alameti daha vardır; bu alametlerin üçü bir tarafta ve dördü de diğer taraftadır.

Hasan Muslih diyor ki: Eve döndüm; bütün geceyi düşünerek geçirdim. Sabah olunca namazımı kılıp Ali el-Munzir'in evine gittim. Evvelki gece başımdan geçenleri kendisine anlattım. Sonra birlikte kalkıp dün gece beni götürdükleri yere gittik. Vallahi caminin sınırlarını belirten çiviler ve zincirlerin orada olduğunu gördük; onlar İmam'ın (a.f) buyurduğu alametlerdi.

Daha sonra Kum'da Seyyid Ebu'l-Hasan'ın evine doğru hareket ettik. Evin kapısına ulaşınca hizmetçisinin kapıda bizi beklediğini gördük. Bana, "Sen Cemkeranlı mısın?" diye sordu. Ben, "Evet" dedim. Bunun üzerine, "Seyyid sabahtan beri seni bekliyor." dedi.

Ben içeri girip Seyyid Ebu'l-Hasan'a selâm verdim. Seyyid Ebu'l-Hasan güzel bir şekilde selamımı aldı; bize saygı gösterip ağırladı ve oturmamız için yer gösterdi. Ben konuşmaya başlamadan kendisi, "Ey Hasan-i Muslih! Dün gece rüya aleminde bir kişi bana şöyle dedi: Yarın Cemkeran'dan Hasan-ı Muslih adında bir kişi senin yanına gelecek. Sana söylediği şeyleri tasdik et ve sözlerine güven; onun sözü bizim sözümüzdür; onun sözlerini reddetmemelisin. Bu-

nun üzerine uykudan uyandım ve şimdiye kadar seni bekliyordum."

Hasan-ı Muslih diyor ki: Ben dün gece başımdan geçen olayları tüm ayrıntılarıyla Seyyid Ebu'l-Hasan'a anlattım. Seyyid hemen atları hazırlayıp getirmelerini emretti. Atlara binip hareket ettik. Köye yaklaşınca Cafer çobanın, sürüsünü yolun kenarında otlattığını gördük. Ben sürünün içine daldım. O sırada koyunların arkasından gelen bir keçi koşarak yanıma geldi. Ben keçiyi alıp parasını ödemek için Cafer Çoban'ın yanına götürdüm. Cafer Çoban o ana kadar o keçiyi hiç görmediğine ve sürüsünde böyle bir keçinin olmadığına dair yemin etti ve "Bugün ilk defa gördüm onu. Her ne kadar yakalamaya çalıştıysam da yakalayamadım. Şimdi de sizin yanınıza geldi!" dedi.

Sonra İmam'ın (a.f) buyurduğu gibi keçiyi getirip orada kestik ve etini hastalar arasında dağıttık; ondan yiyen bütün hastalar şifa buldu.

Seyyid Ebu'l-Hasan, Hasan-i Müslim'i çağırıp arazinin birkaç yıllık gelirini ondan aldı. Sonra Rehak köyünün gelirinin humusunu da

getirmelerini emretti. Böylece camiye inşa edip ağaçla örttüler.

Seyyid Ebu'r-Rıza oradaki zincir ve çivileri Kum şehrine getirip kendi evine bıraktı. Hastalar gidip kendilerini o çivilere sürüyor, Allah Teala da onlara hemen şifa veriyordu.

Ebu'l-Hasan Muhammed b. Haydar şöyle diyor: Seyyid Ebu'l-Hasan Rıza'nın Kum şehrinde Musaviler mahallesinde defnedildiğini, ondan sonra oğlunun hastalandığını, bunun üzerine şifa bulmak için gidip zincir ve çivilerin saklandığı sandığı açtığını, fakat onda zincir ve çivilerden bir eser bulamadığını, her ne kadar aradılarsa da bir sonuç elde edemediklerini duydum.

Merhum Muhaddis Nurî bu olayı naklettikten sonra diyor ki: Büyük alim Muhammed Ali Kirmanşahî bu kıssanın 393 yılında vuku bulunduğunu yazmış, fakat bu olayın tarihini yazarken yanılmıştır; bu olay 373 yılında gerçekleşmiştir. Çünkü Şeyh Saduk 390 yılından önce vefat etmiş ve bu olay ise Şeyh Saduk'un hayatı döneminde vuku bulmuştur.

CÂMİA ZİYARETİ

Ehlibeyt İmamları'ndan (*Allah'ın selamı onların üzerine olsun*) her birinin ziyaretinde veya peygamberlerin ve vasilerin mezarlarında ve genel olarak bütün kutsal kabirlerin yanında şöyle demek yeterlidir:

السَّلَامُ عَلَى أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَأَصْفِيَائِهِ، السَّلَامُ عَلَى
أَمْنَاءِ اللَّهِ وَأَحِبَّائِهِ، السَّلَامُ عَلَى أَنْصَارِ اللَّهِ وَخُلَفَائِهِ،
السَّلَامُ عَلَى مَحَالِّ مَعْرِفَةِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مَسَاكِينِ
ذِكْرِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُظْهِرِي أَمْرِ اللَّهِ وَنَهْيِهِ، السَّلَامُ
عَلَى الدُّعَاةِ إِلَى اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى الْمُسْتَقْرِئِينَ فِي
مَرَضَاتِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى الْمُخْلِصِينَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ،

السَّلَامُ عَلَى الْأَدِلَاءِ عَلَى اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى الَّذِينَ
 مَنْ وَالَاهُمْ فَقَدْ وَالَى اللَّهُ، وَمَنْ عَادَاهُمْ فَقَدْ عَادَى
 اللَّهُ، وَمَنْ عَرَفَهُمْ فَقَدْ عَرَفَ اللَّهُ، وَمَنْ جَهَلَهُمْ فَقَدْ
 جَهَلَ اللَّهُ، وَمَنْ اعْتَصَمَ بِهِمْ فَقَدْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ، وَمَنْ
 تَخَلَّى مِنْهُمْ فَقَدْ تَخَلَّى مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَأَشْهَدُ اللَّهُ أَنِّي
 سَلِمٌ لِمَنْ سَلِمْتُمْ، وَحَرْبٌ لِمَنْ حَارَبْتُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ
 وَعَلَانِيَتِكُمْ، مُفَوِّضٌ فِي ذَلِكَ كُلِّهِ إِلَيْكُمْ، لَعَنَ اللَّهُ عَدُوَّ
 آلِ مُحَمَّدٍ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَأَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ،
 وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ.

Okunuşu:

Esselamu ela evliyaellahi ve esfiyaihi, es-
 selamu ela umenailahi ve ehibbaihi, essela-
 mu ela ensarillahi ve hulefaihi, esselamu ela
 mehalli ma'rifetillahi, esselamu ela mesakini
 zikrillahi, esselamu ela muzhiri emrillahi ve

nehyihi, esselamu ela'd-duati ilellahi, esselamu ela mustegirrine fi merzatillahi, esselamu ele'l-muhlissine fi taatillahi, esselamu ele'l-edillai elallahi, esselamu alellezine men valahum fe-gad valellahi, ve men âdahum fe-gad âdallahi, ve men ârefehum fe-gad ârefellahe, ve men cehilehum fe-gad cehillellahe, ve meni'teseme bihim fe-gad-i'teseme billahi, ve men tehalle minhum fe-gad tehalle minellahi azze ve celle, ve uşhidullahe enni silmun limen salemtum ve harbun li-men harebtum, mu'mininun bi-sirrikum ve elaniyetikum, mufevvizun fi zâlike kullihi ileykum, le'anellahu aduvve âl-i Muhammedin mine'l-cinni ve'l-insi ve ebreu ilellahi minhum, ve sellellahu ela Muhammedin ve âlih.

Anlamı:

Selâm olsun Allah'ın velilerine ve seçtiklerine, selâm olsun Allah'ın eminlerine ve dostlarına, selâm olsun Allah'ın (dininin) yardımcısına ve halifelerine, selâm olsun Allah'ı tanımanın yerlerine, selâm olsun Allah'ın zikrinin yerleri (olan kalplere), selâm olsun Allah'ın emir ve ya-

saklarını açığa çıkaranlara, selâm olsun insanları Allah'a davet edenlere, selâm olsun Allah'ın rızası doğrultusunda sebat gösterenlere, selâm olsun Allah'ın itaatinde ihlaslı olanlara, selâm olsun insanları Allah'a yönlendirenlere, selâm olsun onlara ki, kim onları severse Allah'ı sevmiş olur, kim onlara düşmanlık ederse Allah'a düşmanlık etmiş olur; kim onları tanırorsa Allah'ı tanımış olur, kim de onları tanımazsa Allah'ı tanımamış olur; kim onlara sımsıkı sarılırsa Allah'a sarılmış olur, kim onları bırakırsa Allah Teâlâ'yı bırakmış olur. Allah'ı şahit tutuyorum ki, ben sizin barış halinde olduklarınızla barışım ve sizin savaş halinde olduklarınızla savaş halindedim. Ben sizin gizlide ve açıkta olanınıza inanıyorum; bütün bunlarda işimi size bırakıyorum. Allah Muhammed'in Ehlibeyt'ine düşman olan cinlere ve insanlara lanet etsin. Ben onlardan Allah'a doğru uzaklaşıyorum. Allah'ın salâtı Muhammed'in ve onun Ehlibeyt'i'nin üzerine olsun."

KUMEYL DUASI

Kumeyl duası meşhur dualardan biridir. Al-lame Meclisi (r.a) diyor ki: Hızır (a.s) duası olan bu dua en güzel dualardandır.

Emirü'l-Müminin Hz. Ali (a.s) bu duayı özel ashabından olan Kumeyl b. Ziyad'a öğretmiştir. Bu dua Şaban ayının on beşinci gecesinde ve yine her cuma gecesinde okunur; düşmanların zararından korunmak, rızkın artması ve günahların bağışlanmasında önemli bir etkisi vardır.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ،
وَبِقُوَّتِكَ الَّتِي قَهَرْتَ بِهَا كُلَّ شَيْءٍ، وَخَضَعَهَا كُلُّ
شَيْءٍ، وَذَلَّ لَهَا كُلُّ شَيْءٍ، وَجَبَرَوْتَكَ الَّتِي غَلَبْتَ بِهَا
كُلَّ شَيْءٍ، وَبِعِزَّتِكَ الَّتِي لَا يُفُومُ لَهَا شَيْءٌ، وَبِعِظَمَتِكَ

الَّتِي مَلَآتْ كُلَّ شَيْءٍ، وَبِسُلْطَانِكَ الَّذِي عَلَا كُلَّ شَيْءٍ، وَبِوَجْهِكَ الْبَاقِي بَعْدَ فَنَاءِ كُلِّ شَيْءٍ، وَبِأَسْمَانِكَ الَّتِي مَلَآتْ أَرْكَانَ كُلِّ شَيْءٍ، وَبِعِلْمِكَ الَّذِي أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ، وَبِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَضَاءَ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ، يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ، يَا أَوَّلَ الْأَوَّلِينَ وَيَا آخِرَ الْآخِرِينَ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي هَمَّتْكَ الْعِصَمَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ التَّعَمُّ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعَمَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُحْبِسُ الدُّعَاءَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنْزِلُ الْبَلَاءَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ، وَكُلَّ خَطِيئَةٍ أَحْطَأْتُهَا.

اللَّهُمَّ إِنِّي اتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِذِكْرِكَ، وَأَسْتَشْفَعُ بِكَ إِلَى نَفْسِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ أَنْ تُدْنِيَنِي مِنْ قَرْبِكَ، وَأَنْ تُوزِعَنِي شُكْرَكَ، وَأَنْ تُلْهِمَنِي ذِكْرَكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

سُؤَالَ خَاضِعٍ مُتَدَلِّلٍ خَاشِعٍ أَنْ تُسَاعِدَنِي وَتَرْحَمَنِي
وَتَجْعَلَنِي بِقِسْمِكَ رَاضِيًا قَانِعًا وَفِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ
مُتَوَاضِعًا، اللَّهُمَّ وَأَسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ،
وَأَنْزَلَ بِكَ عِنْدَ الشَّدَائِدِ حَاجَتَهُ، وَعَظَمَ فِيهَا عِنْدَكَ
رَغْبَتُهُ.

اللَّهُمَّ عَظَمَ سُلْطَانُكَ وَعَلَا مَكَانُكَ وَخَفِيَ مَكْرُكَ
وَوَظَّهَرَ أَمْرُكَ وَعَغَلَبَ قَهْرُكَ وَجَرَتْ قُدْرَتُكَ وَلَا يُمَكِّنُ
الْفِرَارُ مِنْ حُكُومَتِكَ.

اللَّهُمَّ لَا أَحَدٌ لِدُنُوبِي غَافِرًا، وَلَا لِقَبَائِحِي سَاتِرًا،
وَلَا لِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِي الْقَبِيحِ بِالْحَسَنِ مُبَدِّلًا غَيْرَكَ لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي،
وَتَجَرَّأْتُ بِجَهْلِي وَسَكَنْتُ إِلَى قَدِيمِ ذِكْرِكَ لِي وَمَمْنِكَ
عَلَيَّ.

اللَّهُمَّ مَوْلَايَ كَمْ مِنْ قَبِيحٍ سَرَّتَهُ وَكَمْ مِنْ فَادِحٍ مِنَ
 الْبَلَاءِ أَقْلَتُهُ (أَمَلْتُهُ) وَكَمْ مِنْ عِثَارٍ وَقَيْتَهُ، وَكَمْ مِنْ
 مَكْرُوهٍ دَفَعْتَهُ، وَكَمْ مِنْ ثَنَاءٍ جَمِيلٍ لَسْتُ أَهْلًا لَهُ
 نَشَرْتَهُ، اللَّهُمَّ عَظُمَ بِلَائِي وَأَفْرَطَ بِي سُوءُ حَالِي،
 وَقَصُرَتْ (قَصَّرْتُ) بِي أَعْمَالِي وَقَعَدَتْ بِي أَغْلَالِي،
 وَحَبَسَنِي عَنِ نَفْعِي بَعْدُ أَمَلِي (آمَلِي)، وَخَدَعْتَنِي الدُّنْيَا
 بِغُرُورِهَا، وَنَفْسِي بِجِنَائَتِهَا (بِجِنَائَتِهَا) وَمَطَالِي يَا سَيِّدِي
 فَاسْأَلُكَ بِعِزَّتِكَ أَنْ لَا يَحْجُبَ عَنْكَ دُعَائِي سُوءَ عَمَلِي
 وَفِعَالِي، وَلَا تَفْضَحْنِي بِخَفِيِّ مَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنْ سِرِّي،
 وَلَا تُعَاجِلْنِي بِالْعُقُوبَةِ عَلَى مَا عَمَلْتَهُ فِي خَلَوَاتِي مِنْ
 سُوءٍ فِعْلِي وَإِسَاءَتِي وَدَوَامِ تَفْرِيطِي وَجَهَالَتِي وَكَثْرَةِ
 شَهَوَاتِي وَعَغْفَلَتِي، وَكُنِ اللَّهُمَّ بِعِزَّتِكَ لِي فِي كُلِّ
 الْأَحْوَالِ (فِي الْأَحْوَالِ كُلِّهَا) رُؤُوفًا وَعَلَيَّ فِي جَمِيعِ
 الْأُمُورِ عَطُوفًا.

إلهي ورّبي من لي غيرك أسأله كشف ضري والنظر
 في أمري، إلهي ومولاي أجريت عليّ حكماً اتبعت فيه
 هوى نفسي ولم أحتس فيه من تزيين عدوي، فعزني
 بما أهوى وأسعده علي ذلك القضاء فتجاوزت بما
 جرى عليّ من ذلك بعض حدودك، وخالفت بعض
 أوامرك فللك الحمد (الحجّة) عليّ في جميع ذلك ولا
 حجة لي فيما جرى عليّ فيه قضاؤك والزمني حكمك
 وبلاؤك، وقد أتيتك يا إلهي بعد تفصيري وإسرافي
 على نفسي معتذراً نادماً منكسراً مستقيلاً مستغفراً
 منيباً مقبراً مدعياً معترفاً لا أجد مفرّاً مما كان مني ولا
 مفرعاً أتوجه إليه في أمري غير قبولك عذري
 وإدخالك إياي في سعة (من) رحمتك.

اللهم (إلهي) فاقبل عذري وارحم شدة ضري
 وفكّني من شدّ وثاقي، يا ربّ ارحم ضعف بدني ورقّة

جِلْدِي وَدِقَّةَ عَظْمِي، يَا مَنْ بَدَأَ خَلْقِي وَذَكَرِي وَتَرَبَّيْتِي
وَبَرَّيْتِي وَتَغَدَّيْتِي هَبْنِي لِابْتِدَاءِ كَرَمِكَ وَسَالِفِ بَرِّكَ يَا
إِلَهِي وَسَيِّدِي وَرَبِّي، أَتُرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ
وَبَعْدَ مَا انطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ مَعْرِفَتِكَ وَهَجَّ بِهِ لِسَانِي
مِنْ ذِكْرِكَ، وَاعْتَقَدَهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ، وَبَعْدَ صِدْقِ
اعْتِرَافِي وَدُعَائِي خَاضِعاً لِرُبُوبِيَّتِكَ، هَيْهَاتَ أَنْتَ أَكْرَمُ
مِنْ أَنْ تُضَيِّعَ مَنْ رَبَّيْتَهُ أَوْ تُبَعِّدَ (تُبَعِّدَ) مَنْ أَدْنَيْتَهُ أَوْ
تُشَرِّدَ مَنْ آوَيْتَهُ أَوْ تُسَلِّمَ إِلَى الْبَلَاءِ مَنْ كَفَيْتَهُ وَرَحِمْتَهُ،
وَلَيْتَ شِعْرِي يَا سَيِّدِي وَإِلَهِي وَمَوْلَايَ اتَّسَلَطَ النَّارَ
عَلَى وُجُوهِ حَرَّتْ لِعَظَمَتِكَ سَاجِدَةً، وَعَلَى أَلْسِنٍ
نَطَقَتْ بِتَوْحِيدِكَ صَادِقَةً، وَبِشُكْرِكَ مَادِحَةً، وَعَلَى
قُلُوبٍ اعْتَرَفَتْ بِإِلَهِيَّتِكَ مُحَقِّقَةً، وَعَلَى ضَمَائِرٍ حَوَتْ
مِنَ الْعِلْمِ بِكَ حَتَّى صَارَتْ خَاشِعَةً، وَعَلَى جَوَارِحٍ
سَعَتْ إِلَى أَوْطَانِ تَعَبُّدِكَ طَائِعَةً وَأَشَارَتْ بِاسْتِغْفَارِكَ

مُدْعِنَةً، مَا هَكَذَا الظَّنُّ بِكَ وَلَا أُخْبِرْنَا بِفَضْلِكَ عَنْكَ
 يَا كَرِيمُ يَا رَبِّ وَأَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفِي عَنْ قَلِيلٍ مِنْ بَلَاءِ
 الدُّنْيَا وَعُقُوبَاتِهَا وَمَا يَجْرِي فِيهَا مِنَ الْمَكَارِهِ عَلَى
 أَهْلِهَا، عَلَى أَنَّ ذَلِكَ بَلَاءٌ وَمَكْرُوهٌ قَلِيلٌ مَكْنُهُ، يَسِيرٌ
 بِقَاوُهُ، فَصِيرٌ مُدَّتُهُ فَكَيْفَ اِحْتِمَالِي لِإِبْلَاءِ الْآخِرَةِ
 وَجَلِيلِ (حُلُولِ) وَقُفُوعِ الْمَكَارِهِ فِيهَا وَهُوَ بَلَاءٌ تَطُولُ
 مُدَّتُهُ وَيَدُومُ مَقَامُهُ وَلَا يُخَفَّفُ عَنْ أَهْلِهِ لِأَنَّهُ لَا يَكُونُ
 إِلَّا عَنْ غَضَبِكَ وَأَنْتِقَامِكَ وَسَخَطِكَ، وَهَذَا مَا لَا تَقُومُ
 لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ يَا سَيِّدِي فَكَيْفَ لِي (بِي) وَأَنَا
 عَبْدُكَ الضَّعِيفُ الدَّلِيلُ الْحَقِيرُ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ.

يَا إلهي وَرَبِّي وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ لِإِيِّ الْأُمُورِ إِلَيْكَ
 أَشْكُو وَلِمَا مِنْهَا أَصْحَجُّ وَأَبْكِي لِإِلِيمِ الْعَذَابِ وَشِدَّتِهِ،
 أَمْ لِطُولِ الْبَلَاءِ وَمُدَّتِهِ، فَلَنْ صَيَّرْتَنِي لِلْعُقُوبَاتِ مَعَ
 أَعْدَائِكَ وَجَمَعْتَ بَيْنِي وَبَيْنَ أَهْلِ بِلَاتِكَ وَفَرَّقْتَ بَيْنِي

وَبَيْنَ أَحِبَّائِكَ وَأَوْلِيَانِكَ، فَهَبْنِي يَا إِلَهِي وَسَيِّدِي
وَمَوْلَايَ وَرَبِّي صَبْرْتُ عَلَى عَذَابِكَ فَكَيْفَ أَصْبِرُ عَلَى
فِرَاقِكَ، وَهَبْنِي (يَا إِلَهِي) صَبْرْتُ عَلَى حَرِّ نَارِكَ فَكَيْفَ
أَصْبِرُ عَنِ النَّظَرِ إِلَى كَرَامَتِكَ أَمْ كَيْفَ أَسْكُنُ فِي النَّارِ
وَرَجَائِي عَفْوِكَ فَبِعِزَّتِكَ يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ أَقْسِمُ صَادِقًا
لَنْ تَرَكْتَنِي نَاطِقًا لِأَضْحَجَنَّ إِلَيْكَ بَيْنَ أَهْلِهَا ضَاحِحِ
الْأَمَلِينَ (الْأَلَمِينَ) وَلَا صُرْحَنَّ إِلَيْكَ صُرَاحِ
الْمُسْتَصْرِخِينَ، وَلَا بَكِيَنَّ عَلَيْكَ بُكَاءَ الْفَاقِدِينَ،
وَلَا نَادِيَنَّكَ أَيْنَ كُنْتَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، يَا غَايَةَ آمَالِ
الْعَارِفِينَ، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَعِيثِينَ، يَا حَيِّبَ قُلُوبِ
الصَّادِقِينَ، يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ، أَفْتَرَاكَ سُبْحَانَكَ يَا إِلَهِي
وَبِحَمْدِكَ تَسْمَعُ فِيهَا صَوْتَ عَبْدٍ مُسْلِمٍ سَجَنَ
(يُسَجَنُ) فِيهَا بِمُخَالَفَتِهِ، وَذَاقَ طَعْمَ عَذَابِهَا بِمَعْصِيَتِهِ
وَحُسِبَ بَيْنَ أَطْبَاقِهَا بِجُرْمِهِ وَجَرِيرَتِهِ وَهُوَ يَضْحُجُّ إِلَيْكَ

صَجِيحٌ مُؤْمِلٌ لِرَحْمَتِكَ، وَيُنَادِيكَ بِلِسَانِ أَهْلِ
تَوْحِيدِكَ، وَيَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِرُبُوبِيَّتِكَ، يَا مَوْلَايَ فَكَيْفَ
يَبْقَى فِي الْعَذَابِ وَهُوَ يَرْجُو مَا سَلَفَ مِنْ حِلْمِكَ، أَمْ
كَيْفَ تُوَلِّمُهُ النَّارَ وَهُوَ يَأْمُلُ فَضْلَكَ وَرَحْمَتَكَ أَمْ كَيْفَ
يُحْرِفُهَا لَهَا وَهِيَ وَأَنْتَ تَسْمَعُ صَوْتَهُ وَتَرَى مَكَانَهُ أَمْ كَيْفَ
يَسْتَمِلُ عَلَيْهِ زَفِيرَهَا وَأَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفَهُ، أَمْ كَيْفَ
يَتَقَلَّقُ بَيْنَ أَطْبَاقِهَا وَأَنْتَ تَعْلَمُ صِدْقَهُ، أَمْ كَيْفَ
تَزَجِرُهُ زَبَانِيَّتُهَا وَهُوَ يُنَادِيكَ يَا رَبَّهُ، أَمْ كَيْفَ يَرْجُو
فَضْلَكَ فِي عِتْقِهِ مِنْهَا فَتَتْرُكُهُ فِيهَا هَيْهَاتَ مَا ذَلِكَ
الظَّنُّ بِكَ وَلَا الْمَعْرُوفُ مِنْ فَضْلِكَ وَلَا مُشَبِّهُهُ لِمَا
عَامَلْتَ بِهِ الْمُؤَحِّدِينَ مِنْ بَرِّكَ وَإِحْسَانِكَ، فَبِالْيَقِينِ
أَقْطَعُ لَوْلَا مَا حَكَمْتَ بِهِ مِنْ تَعْدِيبِ جاحِدِيكَ،
وَقَضَيْتَ بِهِ مِنْ إِخْلَادِ مُعَانِدِيكَ لَجَعَلْتَ النَّارَ كُلَّهَا
بَرْدًا وَسَلَامًا وَمَا كَانَ لِاحِدٍ فِيهَا مَقَرًّا وَلَا مُقَامًا

لِكِنَّكَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ أَفَسَمْتَ أَنْ تَمْلَأَها مِنْ
الْكَافِرِينَ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، وَأَنْ تُخَلِّدَ فِيهَا
الْمُعَانِدِينَ وَأَنْتَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ قُلْتَ مُبْتَدِئًا، وَتَطَوَّلْتَ
بِالْإِنْعَامِ مُتَكْرِمًا أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا
يَسْتَوُونَ.

إِلَهِي وَسَيِّدِي فَاسْأَلُكَ بِالْقُدْرَةِ الَّتِي قَدَّرْتَهَا،
وَبِالْقَضِيَّةِ الَّتِي حَتَمْتَهَا وَحَكَمْتَهَا وَغَلَبْتَ مَنْ عَلَيْهِ
أَجْرَيْتَهَا أَنْ تَهَبَ لِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ
كُلَّ جُرْمٍ أَجْرَمْتُهُ، وَكُلَّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ، وَكُلَّ قَبِيحٍ
أَسْرَرْتُهُ، وَكُلَّ جَهْلٍ عَمِلْتُهُ، كَتَمْتُهُ أَوْ أَعْلَنْتُهُ أَخْفَيْتُهُ أَوْ
أَظْهَرْتُهُ، وَكُلَّ سَبِيَّةٍ أَمَرْتَ بِإِثْبَاتِهَا الْكِرَامَ الْكَاتِبِينَ الَّذِينَ
وَكَّلْتَهُمْ بِحِفْظِ مَا يَكُونُ مِنِّي وَجَعَلْتَهُمْ شُهَدَاءَ عَلَيَّ مَعَ
جَوَارِحِي، وَكُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيَّ مِنْ وَرَائِهِمْ،
وَالشَّاهِدَ لِمَا خَفِيَ عَنْهُمْ، وَبِرَحْمَتِكَ أَخْفَيْتُهُ، وَبِفَضْلِكَ

سَرَّتُهُ، وَأَنْ تُوقِرَ حَظِّي مِنْ كُلِّ خَيْرٍ أَنْزَلْتَهُ (تُنَزِّلُهُ) أَوْ
إِحْسَانٍ فَضَّلْتَهُ أَوْ بِرٍّ نَشَرْتَهُ (تَنْشُرُهُ) أَوْ رِزْقٍ بَسَطْتَهُ
(تَبْسُطُهُ) أَوْ ذَنْبٍ تَغْفِرُهُ أَوْ حَطَأً تَسْتُرُهُ، يَا رَبِّ يَا رَبِّ
يَا رَبِّ يَا إِلَهِي وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ وَمَالِكِ رِقِّي، يَا مَنْ
بِيَدِهِ نَاصِيَتِي يَا عَلِيمًا بِضُرِّي (بِفَقْرِي) وَمَسْكِنِي، يَا
خَيْرًا بِفَقْرِي وَفَاقِي يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ أَسْأَلُكَ
بِحَقِّكَ وَقُدْسِكَ وَأَعْظَمِ صِفَاتِكَ وَأَسْمَائِكَ أَنْ تَجْعَلَ
أَوْقَاتِي مِنْ (فِي) اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ بِذِكْرِكَ مَعْمُورَةً،
وَبِخِدْمَتِكَ مَوْصُولَةً، وَأَعْمَالِي عِنْدَكَ مَقْبُولَةً حَتَّى تَكُونَ
أَعْمَالِي وَأَوْرَادِي (وَأِرَادَتِي) كُلُّهَا وَرِدًّا وَاحِدًا وَحَالِي فِي
خِدْمَتِكَ سَرْمَدًا، يَا سَيِّدِي يَا مَنْ عَلَيْهِ مُعْوَلِي يَا مَنْ
إِلَيْهِ شَكُوتُ أَحْوَالِي يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ، قَوِّ عَلَى
خِدْمَتِكَ جَوَارِحِي وَاشْدُدْ عَلَى الْعَزِيمَةِ جَوَانِحِي وَهَبْ
لِي الْجِدَّ فِي خَشْيَتِكَ، وَالذَّوَامَ فِي الْإِتِّصَالِ بِخِدْمَتِكَ،

حَتَّى اسْرَحَ إِلَيْكَ فِي مِيَادِينِ السَّابِقِينَ وَأُسْرِعَ إِلَيْكَ فِي
الْبَارِزِينَ (الْمُبَادِرِينَ) وَأَشْتاقَ إِلَى قُرْبِكَ فِي الْمُشْتاقِينَ
وَأَدْنُو مِنْكَ دُنُوًّا لِمُخْلِصِينَ، وَأَخافَكَ مَخافَةَ
الْمُوقِنِينَ، وَأَجْتَمَعَ فِي جِوارِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ.

اللَّهُمَّ وَمَنْ أَرادَنِي بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ وَمَنْ كادَنِي فَكَدْهُ،
وَاجْعَلْنِي مِنْ أَحْسَنِ عِبِيدِكَ نَصيباً عِنْدَكَ، وَأَقْرَبِهِمْ
مَنْزِلَةً مِنْكَ، وَأَخْصِهِمْ زُلْفَةً لَدَيْكَ، فَإِنَّهُ لَا يُنالُ ذَلِكَ
إِلَّا بِفَضْلِكَ، وَجُدْ لِي بِجُودِكَ وَأَعْطِفْ عَلَيَّ بِمَجْدِكَ
وَاحْفَظْنِي بِرَحْمَتِكَ، وَاجْعَلْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ لَهْجاً وَقَلْبِي
بِحُبِّكَ مُتَيْمِّماً وَمَنْ عَلَيَّ بِحُسْنِ إِجابَتِكَ، وَأَقْلَبْنِي عَشْرَتِي
وَاعْفُرْ زَلَّتِي، فَإِنَّكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ عِبادَكَ بِعِبادَتِكَ،
وَأَمَرَهُمْ بِدُعائِكَ، وَضَمَنْتَ لَهُمُ الإِجابَةَ، فَإِلَيْكَ يا رَبِّ
نَصَبْتُ وَجْهِي وَإِلَيْكَ يا رَبِّ مَدَدْتُ يَدِي، فَبِعِزَّتِكَ
اسْتَجِبْ لِي دُعائِي وَبَلِّغْنِي مُنْأَيَّ وَلَا تَقْطَعْ مِنْ فَضْلِكَ

رَجَائِي، وَاكْفِنِي شَرَّ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ مِنْ أَعْدَائِي، يَا سَرِيعَ
الرِّضَا اغْفِرْ لِمَنْ لَا يَمْلِكُ إِلَّا الدُّعَاءَ فَإِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا
تَشَاءُ، يَا مَنْ اسْمُهُ دَوَاءٌ وَذِكْرُهُ شِفَاءٌ وَطَاعَتُهُ غِنَى،
إِرْحَمْ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ وَسِلَاحُهُ الْبُكَاءُ، يَا سَابِغَ
النِّعَمِ، يَا دَافِعَ النِّقَمِ، يَا نُورَ الْمُسْتَوْحِشِينَ فِي الظُّلْمِ،
يَا عَالِمًا لَا يُعَلَّمُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْعَلْ بِي
مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَالْإِئِمَّةِ الْمَيَامِينِ
مِنْ آلِهِ (أَهْلِهِ) وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا.

Kumeyl Duası'nın Anlamı

Allah'ım! Sen'in her şeyi kaplayan rahmetin hakkına; ve kendisiyle her şeye üstün geldiğin, karşısında her şeyin boyun eğdiği ve her şeyin ram olduğu gücün hakkına; ve her şeye galip geldiğin ceberut (ilâhi azamet) un hakkına; ve önünde hiçbir şeyin duramadığı izzetin hakkına ve her şeyi dolduran azametinin hakkına; ve her şeye üstün gelen saltanatın hakkına; ve her şeyin fani olmasından sonra baki kalacak veçhin (kühün) hakkına; ve her şeyin temellerini dolduran isimlerin hakkına; ve her şeyi ihata eden ilmin hakkına ve her şeyi aydınlatan cemalinin nuru hakkına, Senden niyaz ederim.

Ey Nur, ey Kuddüs, ey evvellerin evveli ve ey ahirlerin ahiri!

Allah'ım! Benim ismet perdesini yırtan günahlarımı bağışla. Allah'ım! Azaplar indiren günahlarımı bağışla.

Allah'ım! Nimetleri değiştiren günahlarımı bağışla. Allah'ım! Duanın icabetini önleyen günahlarımı bağışla. Allah'ım! Belanın inmesine

sebeup olan günahlarımı bağışla. Allah'ım! İşlediğim bütün günahları ve yaptığım bütün hataları bağışla.

Allah'ım! Ben sana zikrinle yaklaşmak istiyorum ve Sen'inle Sen'den şefaaf diliyorum; ve cömertliğin hakkına beni kendine yaklaştırmanı ve şükürünü eda etmeyi bana nasip kılmanı ve zikrini bana ilham etmeni istiyorum Sen'den.

Allah'ım! Huzu, huşu ve zelil olmuş bir dille, Sen'den (hatalarıma) göz yummanı, bana merhametli davranmanı, beni verdiğine razı, kanaat eden ve her durumda mütevazı kılmanı dilerim.

Allah'ım! İhtiyaç ve yoksulluğu şiddetli olan ve hacetini zorluklar anında kapına getiren ve katında bulunanlara büyük rağbeti olan kimse- nin yalvarışı gibi Sana yalvarırım.

Allah'ım! Sen'in sultanlığın azimdir, mekanın yücedir, tedbirin gizlidir, emrin aşikardır, kahrın galiptir, kudretin her yerde caridir ve senin hükümetinden kaçmak imkansızdır.

Allah'ım! Sen'den başka günahlarımı bağışlayacak, kabahatlerimi öğretecek, kötü amelimi iyiyeye çevirecek birini bulamam.

Sen'den başka ilâh yoktur; münezzehsin; Sana hamdederim.

Ben kendime zulmettim ve cahilliğim yüzünden itaatsizlik yaptım ve beni (ta) eskiden beri unutmadığından ve bana lütuf ve ihsanında dolayı rahatladım (ve korkmadan Sana isyan ettim.)

Allah'ım! Mevla'm! Nice kötülüklerimin üzerini örttün; nice şiddetli belaları benden geri çevirdin; nice sürçmelerden korudun beni; nice hoşla gitmeyen şeyleri benden uzaklaştırdın; la-yık olmadığım nice güzel övgüleri benim için yaydın.

Allah'ım! Belam büyümüş, halimin kötülüğü haddi aşmış; amellerim beni aciz bırakmış, (heva ve heves) zincirlerim beni çökertmiş, yerlere sermiş; uzun arzularım beni menfaatimden alı-koyup hapsedmiş ve dünya beni boş şeylerle aldatmış; ve nefsim, kendi cinayeti ve müsama-hakarlığımla beni kandırmış.

Ey Seyyidim! İzzetinin hakkına (Sen'den istiyorum ki); amelimin ve fiilimin kötülüğü, dua-mın kabulünü önlemesin ve bildiğin gizli sırlarımı açarak beni rezil etme; gizlice işlediğim kö-

tü amelim ve davranışım, sürekli tefritim ve cahilliğim, nefsanî isteklerim ve gafletimin çokluğu yüzünden beni cezalandırmada acele etme.

Allah'ım! İzzetin hakkına her durumda bana karşı merhametli ve bütün işlerimde şefkatli ol.

Mabudum, Rabbim! Sen'den başka kimim var ki; ondan, kötü durumumu gidermesini ve işlerime nezaret etmesini isteyebileyim.

Mabudum, Mevla'm! Sen bana hükmettin; bense onlar hususunda nefsimi uydum ve ben bu konuda düşmanım (şeytan)ın günahları bezemesinden korkmadım; böylece beni istediği gibi aldattı ve (özgürlük ve seçeneğim hususundaki) hükmün de bu işte ona yardımcı oldu; işte bu başıma gelenlerden dolayı bazı sınırlarını aştım; ve bazı emirlerine karşı çıktım; bütün bunlarda Sana hamdetmek benim vazifemdir.

(Amellerim dolayısıyla) Hakkımda yürütülen kaza ve kaderim; ve beni yakalayan hükmün ve imtihanın karşısında gösterecek hiç bir mazeret ve bahanem yoktur.

Ve şu anda Sana yöneldim Ey Rabbim! Kendi hakkımda işlediğim kusur ve aşırılıktan sonra; özür dileyerek, pişman ve perişanlık içerisinde

bağışlamayı ve mağfiret etmeni ümit ederek, tövbe edip tekrar (Sana) yöneldim ve günahımı ikrar ve itiraf ederek Senin huzuruna geldim.

İşlediğim günahlardan kaçacak bir yer ve zor durumlarda sığınacak bir mekan bulamıyorum; mazeretimi kabul edip beni sonsuz rahmetine dahil etmeden başka ümidim yok; o halde mazeretimi kabul eyle. Allah'ım; perişanlığımın şiddetine acı, (heva ve heves) zincirlerinden kurtar beni.

Rabbim! Bedenimin zayıf, derimin ve kemiklerimin ince oluşuna acı.

Ey yaratılışımı gerçekleştirip beni yad eden, beni terbiye edip iyilik ve rızık veren; bağışının başlangıcı ve bana yaptığın geçmiş iyiliklerin hürmetine beni affeyle.

Ey Mabudum, Ey Seyyidim ve Rabbim! Vahdaniyetine inandıktan sonra; kalbim marifetinde aydınlandıktan sonra; dilim zikirle meşgul olduktan, muhabbetin içime işledikten, Rububiyet makamına boyun eğerek sadakatle (günahlarımı) itiraf edip, doğrulukla (Sana) dua ettikten sonra, beni cehennem ateşiyle azap etmen görülüp (inanılacak) şey mi?

Böyle bir şey Sen'den uzaktır ve Sen kendi yetiştirdiğin birisini zayi etmezsin; yakınlaştırdığın birisini uzaklaştırmazsın, barındırdığın birisini kovmazsın veya koruduğun ve kendisine merhamet ettiğin kimseyi belalara teslim etmezsin. Sen bütün bunlardan yücesin.

Keşke bir bilseydim, Ey Seyyidim, Mabudum ve Mevla'm! Azametinin karşısında secdeye düşen yüzlere; sadakatle vahdaniyetine şahadet eden ve şükürün için metheden dillere; ilâhlığını gerçekten itiraf eden kalplere, Senin marifetinle dolup taşan ve böylece huşuyla eğilen batınlara cehennem ateşini musallat eder misin? Ve itaat etmek üzere mabetlere koşan ve günahını itiraf ettiği halde Sen'den mağfiret dileyen uzuvları (azaba duçar eder misin?)

Senin hakkında böyle düşünülemez; Senin fazl-u keremin bize böyle tanıtılmamıştır. Ey kerem sahibi, ey Rab!

Dünyanın azıcık bela ve cezası ve ondaki zorluklar karşısında benim tahammülsüzlüğümü Sen biliyorsun; halbuki dünyadaki bela ve zorlukların devamı az, tahammülü kolay ve süresi kısadır; o halde nasıl tahammül edeyim ahi-

rettteki belaya; orada meydana gelecek büyük zorluk ve acılara? Halbuki o belanın müddeti uzun, kalışı sürekli ve ehline bir hafifletme de olmaz. Çünkü bu azap, Senin intikam ve hoşnutsuzluğundan kaynaklanır. Bu ise göklerin ve yerin dayanamayacağı bir şey.

Ey seyyidim! O zaman Senin güçsüz, zelim, hakir, muhtaç ve biçare bir kulun olan ben nasıl dayanabilirim?

Ey Mabudum, Rabbim, seyyidim ve ey Mevla'm! Hangi şeyden dolayı Sana şikayette bulunayım ve hangisi için ağlayıp sızlanayım ben? Azabın elem ve şiddetine mi? Yoksa belanın devamı ve süresinin uzunluğuna mı?

Eğer bana ceza çektirmek için düşmanlarının yanında yer verirken ve bela ehliyle beni bir araya toplarsan, beni dostların ve velilerinden ayırırsan (o zaman nasıl bir duruma düşerim?) Ey Mabudum, Ey seyyidim, Mevla'm ve Rabbim! Faraza, azabına tahammül etsem bile, Senin ayrılığına nasıl dayanabilirim? Diyelim ki ateşinin hararetine dayandım, ama keremine nazar etmekten mahrum olmama nasıl sabredeyim? Yahut affını ümit ettiğim halde ateşe

nasıl gireyim?

İzzetin hakkına ey Seyyidim ve Mevla'm, sadakatle yemin ediyorum ki: Eğer konuşmama izin verirsen, cehennem ehli arasında ümitliler gibi sürekli dergahına yönelip inlerim; medet dileyenler gibi feryat edip yardım dilerim Sen'den; ve bir şeyini kaybedenler gibi ağlayıp sızlarım Sana; ve Seni çağırıp "Neredesin ey Müminlerin Velisi! Ey ariflerin en yüce arzusu! Ey dileyenlerin imdadına yetişen! Ey sadık kalplerin dostu! Ve ey alemlerin ilâhı!" der dururum.

Ey Mabudum! Münezzehsin Sen ve ben Sana hamdediyorum. Olacak şey mi, Sana karşı gelmesi yüzünden cehennemde tutulan ve günahından ötürü onun azabını tadan ve onun tabakaları arasında, işlediği suç ve cinayetten dolayı hapsedilen Müslüman bir kulun sesini duyasın da affetmeyesin, oysa o kul, rahmetine göz diken biri gibi inlemekte ve tevhit ehlinin diliyle Seni çağırmakta ve rububiyet makamını vasıta ederek Sana el açmada.

Ey Mevla'm! O, Senin önceden yaptığın merhametini umduğu halde, nasıl azapta kalabilir? Ya da Senin fazl ve rahmetini ümit ettiği halde

ateş onu nasıl incitebilir? Ya da Sen onun sesini işittiğin ve yerini gördüğün halde ateş nasıl yakabilir onu? Ya da, Sen onun zaaf ve göçsüzlüğünü bildiğin halde cehennemın alevleri onu nasıl kuşatabilir? Ya da Sen onun sadakat ve doğruluğunu bildiğin halde, cehennemın tabakaları arasında nasıl kıvranıp kalır? Ya da, o, Seni "Ey Rabbim" diye çağırırken, cehennemın azap melekleri nasıl ona eziyet edebilir? Ya da cehennemden kurtulmak için Senin fazl ve keremini dilediği halde onu nasıl bırakırsın?

Senin hakkında bunlar düşünülemez; Senin fazlınla ilgili tanıtılan bunlar değildir; Senin muvahhid insanlara yaptığın ihsan ve iyiliklere benzeyen şeyler de değildir bunlar. Ve ben şüphesiz biliyorum ki, eğer inkarcılarına azap hükmetmeseydin ve düşmanlarını ebedi azaba duçar etmeyi kararlaştırmasaydın, ateşi tamamıyla soğuk ve selamet ederdin; ve onda hiç kimse yer almazdı. Ama Sen, isimleri mukaddes olansın! Cehennemi, insanların ve cinlerin kafirleriyle doldurmaya ve düşmanları orada ebedi olarak tutmaya yemin etmişsin. Ve sen, (ey) methi yüce olan!

Evvelden beri söylemiş ve sürekli olarak ni-
met verip kerem ve ihsanda bulunmuşsun ve
buyurmuşsun ki: **"Mümin olan bir kimse, fasık
olan kimseyle bir olur mu? Hayır, onlar aynı ol-
mazlar."**

Mabudum, Seyyidim! Takdir ettiğin kudret
hakkına ve hükmedip kesinlik kazandırdığın
kaza ve kaderine ki, o hükmü kime uyguladınsa
galip gelmişsin, bu gecede ve bu saatte işledi-
ğin bütün suçları ve günahları ve gizlediğin
bütün kötülükleri, yaptıktan sonra üzerini ört-
tüğüm veya açığa çıkardığım, gizleyip veya aşī-
kar ettiğim bütün cahillikleri ve Kiramu'l-Ka-
tībin'e (amelleri yazmakla görevli melekleri)
kaydetmelerini emrettiğin kötülükleri bağışla!
Öyle melekler ki, onları benim yaptığım amelle-
rimi zapt edip korumakla görevlendirdin, uzuv-
larımla birlikte onları da bana gözetleyici kıldın
ve kendin de bunların ardından gözetleyicim
oldun, hatta onlara ve gizli kalan şeylere bile şa-
hid oldun, rahmetinle gizledin ve fazlınla örttün
onları; indirdiğin her hayırdan ve gönderdiğin
her ihsandan, yaydığın her iyilikten veya dağıt-
tığın her rızktan veya bağışladığın günahlardan

veya örttüğün hatalardan nasibimi arttırmanı diliyorum.

Ey Rabbim, ey Rabbim, ey Rabbim! Ey Mabudum, ey Seyyidim, ey Mevla'm ve ey Sahibim! Ey varlığımı elinde tutan! Ey zorluk ve çaresizliğimi bilen! Ey fakirlik ve yoksulluğumdan haberdar olan!

Ey Rabbim, ey Rabbim, ey Rabbim!

Hakkın, kutsiyetin, en yüce sıfatın ve ismin hürmetine Sen'den dileğim şudur: Gece ve gündüzden oluşan vakitlerimi zikrinle bayındırlaştır ve beni kendi hizmetinde tut ve amellerimi kendi indinde makbul buyur; öyle ki artık bütün amellerim ve zikirlerim tek zikir şekline dönüşsün ve bütün hallerim Senin hizmetinde geçsin.

Ey Seyyidim, ey güvenip dayandığım ve ey kendisine hallerimi arz ettiğim!

Uzuvlarımı hizmetin için güçlendir ve Sana yönelmemde kalbime güç ve sebat ver ve Sen'den korkmada ve hizmetini sürdürmede bana öylesine bir ciddiyet ver ki, yarış meydanlarında Sana doğru koşayım ve mücadele verenler arasında Sana doğru hız alayım ve gönüllüler arasında Senin yakınlığına gönül vereyim ve ih-

İslâmlar gibi yakınlaşayım Sana ve yakın ehli-nin korktuğu gibi korkayım Senden ve indinde müminlerle birleşeyim.

Ey Rabbim, ey Rabbim, ey Rabbim!

Allah'ım! Bana kötülük yapmak isteyenin kötülüğünü geri çevir; bana tuzak kuran kimseye tuzak kur ve beni, yanında en iyi pay alan ve Sana göre en yakın makama sahip olan ve Sana özel yakınlığı olan kullarından eyle. Gerçekten bunlara erişmek, ancak Senin lütuf ve kereminle gerçekleşebilir.

Cömertliğimle bana bağışta bulun ve yüceliğimle bana teveccüh eyle. Rahmetinle koru beni ve dilimi zikrine alıştı ve kalbimi, kendi muhabbetine tutsak kıl ve dualarımı iyi bir şekilde kabul etmekle beni minnettar eyle; sürçmelerimden geç ve hatalarımı bağışla; muhakkak ki Sen, kullarının Sana ibadet etmelerine hükmettin; ve Sana dua etmelerini emredip, kabul etmeyi taahhüt ettin; o halde ey Rabbim! Yüzümü Sana çevirdim ve ellerimi Sana açtım; izzetin hakkına duamı kabul eyle ve arzularıma ulaştır beni; fazlın ve kereminden ümidimi kesme; insan ve cinlerden oluşan düşmanlarımla şerrini

benden uzaklaştır. Ey abuk razı olan! Duadan başka bir şeye sahip olmayan (beni) bağışla; muhakkak ki sen her istediğini yaparsın.

Ey ismi deva, zikri şifa ve itaati zenginlik olan! Sermayesi ümit ve silahı ağlamak olana (bana) merhamet eyle.

Ey nimetleri bol ve kamil olan. Ey zorlukları defeden! Ey kararlıklarda dehşete kapılanların nuru! Ey öğretilmeden bilen! Muhammed'e ve Al-i Muhammed'e rahmet et ve bana da Sana yakıştığı şekilde muamele et.

Allah'ın rahmeti, Peygamberine ve O'nun soyundan gelen mübarek İmamlara olsun ve Allah'ın sonsuz selamı onların üzerine olsun.

TEVESSÜL DUASI

Merhum Allame Meclisî şöyle nakleder:

Bazı muteber kitaplarda Muhammed b. Babeveyh, Tevessül duasını masum Ehlibeyt İmamları'ndan rivayet etmiş ve "Bu duayı okuduğum her işte, kısa zaman içerisinde hacetim reva oldu." demiştir.

Bu dua şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ
وَبِحَبْلِ عِمَامَتِكَ يَا حَسَنُ يَا
حُسَيْنُ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ
وَبِحَبْلِ عِمَامَتِكَ يَا حَسَنُ يَا
حُسَيْنُ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ
وَبِحَبْلِ عِمَامَتِكَ يَا حَسَنُ يَا
حُسَيْنُ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ

η ΠΑΙΤΡΟΝ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ
 ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ
 ΚΑΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ
 ΚΑΙ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ
 ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ
 ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ
 ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
 ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
 ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Αἰεὶ καὶ ὁμοῦκ ἰσόδοκῶς ἡγάκη
κῆλαε ἡνάγει

ὁμοῦκ ὁμῶς ἰσάδοκῶς ἡνάγει ἡνά
ἰσάδοκῶς ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει
ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει
κῆλαε καὶ ὁμοῦκ ἰσόδοκῶς ἡγά
κῆλαε ἡνάγει

ἰσάδοκῶς ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει
ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει
ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει ἡνάγει
ὁμοῦκ ἰσόδοκῶς ἡγάκη ἡνάγει ἡνάγει
κῆλαε ἡνάγει κῆλαε καὶ

ΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
Α ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ

ΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
Α ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ

ΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
Α ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ ΤΗΝ ΑΙΤΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗΝ

η ὄψιν ἰδὼν ἔειπεν ἰσχυρὰ ἔστι ἡ ἐπιτομία
 ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 η ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη
 αἰεὶ καὶ ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη
 κῆρυξ αἰεὶ ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη ἡ ἀγάπη

η ἔφη ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 η ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 κῆρυξ αἰεὶ ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία

ἔφη ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 κῆρυξ ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία
 ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία ἡ ἀπορία

Teveşsül Duasının Anlamı

Allah'ım! Ben, rahmet peygamberi Muhammed sallallahu aleyhi ve âlih'i huzuruna vasıta ederek niyaz ediyorum ve sana yöneliyorum. Ya Ebe'l-Kasım, ey Allah'ın resulü, ey rahmet önderi, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik, senin vesilenle Allah'a teveşsül ettik ve hacetlerimiz için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, Allah indinde bize şefaata eyle.

Ya Eba'l-Hasan, ey Müminlerin Emiri, ey Ali b. Ebi Talib, ey Allah'ın yaratıkları üzerindeki hücceti, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik, senin vesilenle Allah'a teveşsül ettik ve hacetlerimiz için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, Allah indinde bize şefaata eyle.

Ey Fatımetü'z-Zehra, ey Muhammed'in kızı, ey Peygamber'in gözünün nuru, ey hanımefendimiz ve serverimiz! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik, senin

vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin kabulü için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, Allah indinde bize şefaata eyle.

Ey Eba Muhammed, ey Hasan b. Ali, ey Müçteba, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Eba Abdillah, ey Hüseyin b. Ali, ey şehid, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Eba'l-Hasen, ey Ali b. Hüseyin, ey Zeynelabidin, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle

Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Eba Cafer, ey Muhammed b. Ali, ey İmam Bâkır, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Eba Abdullah, ey Cafer b. Muhammed, ey İmam Sadık, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Ebe'l-Hasan, ey Musa b. Cafer, ey İmam-ı Kazım, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah-

'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefa'at eyle.

Ey Ebe'l-Hasan, ey Ali b. Musa, ey İmam Rıza ve ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefa'at diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefa'at eyle.

Ey Eba Cafer, ey Muhammed b. Ali, ey İmam Takiy el-Cevad, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefa'at diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefa'at eyle.

Ey Ebe'l-Hasan, ey Ali b. Muhammed, ye İmam Hâdi en-Naki, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefa'at diledik ve senin

vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey Eba Muhammed, Ey Hasen b. Ali, ey İmam Zekiy el-Askerî, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Ey İmam Hasenu'l-Askeri'nin vasisi, ey hüccet olan halef, ey kıyam etmesi beklenen Mehdi, ey Peygamber'in torunu, ey Allah'ın yarattıklarına hücceti olan, ey efendimiz ve mevlamız! Gerçekten biz seni vasıta ederek Allah'a yöneldik, şefaata diledik ve senin vesilenle Allah'a tevessül ettik ve hacetlerimizin verilmesi için seni öne geçirdik; ey Allah katında şerefli olan, bize Allah indinde şefaata eyle.

Sonra hacetlerini iste; inşallah hacetlerin reva olacaktır.

Başka bir rivayette ise şöyle geçer: Daha sonra şöyle de:

Ey efendilerim ve mevlalarım, ben, ey İmam-
larım olan, yoksulluk ve hacet günlerimde azı-
ğım olacak sizleri vasıta ederek Allah'a yönel-
dim ve sizinle Allah'a tevessül ettim ve sizin ve-
silenizle şefaât diledim.

O hâlde Allah indinde şefaât edin bana ve
Allah katında, günahlarımdan beni kurtarın;
şüphesiz siz, benim Allah katındaki vesilemsi-
niz; sizi sevmek ve size yakınlaşmakla, Allah'-
tan kurtuluş ümit ediyorum. Öyleyse ey efendi-
lerim, ey Allah'ın velileri! Allah katında benim
ümit (sermayem) olun.

Allah'ın rahmeti onların hepsinin üzerine ol-
sun. Allah'ın laneti evvellerinden sonlarına ka-
dar onlara zulüm edenlerin üzerine olsun; amin,
ey Alemlerin Rabbi!

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

di ve her zaman dostu, koruyucusu, rehberi,
yardım-cısı, kılavuzu ve gözü ol.